

חנה טמנו Hana Tamno

1

01:00:17,000 <-- 01:00:00,000
שמי חנה, נולדתי בכפר קרואווה,
שם נולדתי וגדלתי.

2

01:00:23,720 <-- 01:00:17,080
בארץ קוראים לי חנה, בגלל שהכריחו
אותנו להחליף שמות כשעלינו לארץ.

3

01:00:33,960 <-- 01:00:23,800
השם שההורים קראו לי כשנולדתי הוא יקבה,
משמעות השם יקבה הוא מלשון "קבה",

4

01:00:43,960 <-- 01:00:34,040
לפי מה שביררתי אצל ההורים שלי משמעות
המילה קבה היא גלימה מפוארת שמיועדת

5

01:00:52,200 <-- 01:00:44,040
לקייסים (רבנים) או של חתן וכלה.

6

01:01:09,040 <-- 01:00:52,280
לכן המשמעות נגזר מזה, משום שאני הבת
השנייה לאימי הייתי משהו נדיר ומכובד,

7

01:01:21,960 <-- 01:01:09,120
מבחינתה אני מעיין גלימה בשבילה.
אבל כיום קוראים לי חנה, לכן שמי הוא חנה.

8

01:01:28,960 <-- 01:01:22,040
רגע, את נולדת בת שנייה
אז איך יתכן שאת משהו נדיר?

9

01:01:41,800 <-- 01:01:29,040
כן! לאימי כן, בדרך כלל, לשאר האנשים
בכפר יותר משמח אותם בשורה על לידת הבן.

10

01:01:47,320 <-- 01:01:41,880
כפי הידוע לי, כשנולדה בילדה ראשונה בת,
בלידה השנייה אנשים מצפים לבן.

11

01:01:54,320 <-- 01:01:47,400
אפילו בלידה הראשונה מצפים לבכור, אבל אצל
משפחתי נולדה בכורה ובלידה השנייה בת אני.

12

01:02:03,840 <-- 01:01:54,400
יתכן ששאר האנשים לא כ"כ שמחו,
לפי מה שהורי הסבירו לי,

13

01:02:11,720 <-- 01:02:03,920
לכן לרוב את לא נתקלת בשם הזה, משום שזה
שם נדיר, נשמע משהו נדיר ומבריק,

14

01:02:18,080 <-- 01:02:11,800
ומשמעותו גם כן משהו נדיר ומבריק
שם מאוד יפה, עם משמעות וכבוד.

15

01:02:24,080 <-- 01:02:18,160
הרי את "הקבה", הגלימה המפוארת,
מי שלובש אותה אלה הקייסים, חתן וכלה.

16

01:02:28,880 <-- 01:02:24,160
לכן לאימא שלי אני משהו נדיר ויפה.

17

01:02:39,880 <-- 01:02:28,960
יפה, הרצון של אימך היה שיוולדו לה בנות?
גם אם היא רצתה זו מתנת אל,

18

01:02:43,400 <-- 01:02:39,960
לכן במקום לזרום עם כולם
היא ביטאה את רחשי ליבה,

19

01:02:50,600 <-- 01:02:43,480

משום שאחותי הגדולה כבת סייעה לה רבות
והייתה ילדה טובה.

20

01:02:57,000 <-- 01:02:50,680

לכן מבחינת אימי גם אם יש הרבה
בנות זה טוב לה.

21

01:03:05,440 <-- 01:02:57,080

מה שכן בכפר העזרה בעבודת חקלאות לא באה
מהבנות, לכן האבא מעניין אותו מי עוזר לו.

22

01:03:16,320 <-- 01:03:05,520

כל בת עזרה לאימא בעבודות הבית,
גם אם הן עבדו בחוץ, הן לא חרשו ולא עזרו,

23

01:03:19,320 <-- 01:03:16,400

כמו הבנים בחקלאות, בחיי הכפר.

24

01:03:31,320 <-- 01:03:19,400

לכן מהסיבה הזאת אנחנו עזרנו לאימנו טוב,
למיטב זכרוני, אני ואחותי עזרנו המון.

25

01:03:39,800 <-- 01:03:31,400

אחרי כבר נולדו בנים, ברצונם של הורי.
בעצם לא ביכולתם אלא הקב"ה נתן להם בנים.

26

01:03:44,240 <-- 01:03:39,880

האם את זוכר איך היה נראה הבית שלכם?

27

01:03:46,680 <-- 01:03:44,320

כן, אני זוכרת היטב.

28

01:04:04,000 <-- 01:03:46,760

מה שאני זוכרת על המקום שגרנו,
זה היה כפר קטן, סביבה הררית וחקלאית.

29

01:04:14,240 <-- 01:04:04,080
לרוב את רואה מקום ירוק, הרבה עצים,
הסביבה הייתה נראית שטח מיוער.

30

01:04:25,840 <-- 01:04:14,320
באזור שגרנו בו היו כ-20 משפחות,
כלומר משפחות יהודיות.

31

01:04:41,920 <-- 01:04:25,920
זה היה מחולק. למיטב זכרוני אלה היו
משפחות קרובות, כולל כולם היו 20 משפחות.

32

01:04:49,880 <-- 01:04:42,000
האזור היה נראה ממש יפה, שטח חקלאי,
לכל משפחה יש בחצר גידול חקלאי.

33

01:05:02,720 <-- 01:04:49,960
לכל משפחה היה בשדה את מה שרצתה לגדל,
בתקופת הקצירה כל משפחה הזמינה אנשים.

34

01:05:10,160 <-- 01:05:02,800
בחודש הזה, זו בדיוק התקופה
שבאתיופיה קוצרים את היבול.

35

01:05:13,280 <-- 01:05:10,240
מה הכוונה "בחודש הזה"?
-חודש "מסקרם" (ספטמבר).

36

01:05:19,800 <-- 01:05:13,360
מתחילת ראש השנה האתיופי,
זה חג לשנה חדשה.

37

01:05:27,160 <-- 01:05:19,880
כל אחד בביתו חוגג ומזמין אחרים לאכול
מהיבול החדש שכבר מוכן, את זה אני זוכרת.

38

01:05:38,360 <-- 01:05:27,240

כפי שאמרתי בחודש הזה, אני זוכרת
שכולנו הלכנו וחגגנו זה אצל זה.

39

01:05:48,280 <-- 01:05:38,440
כשאת יוצאת מחוץ לבית את רואה את העדר,
צאן ובקר, כמו כן גם בחצר יש תרנגולות.

40

01:05:54,120 <-- 01:05:48,360
לרוב זה מה שרואים בכפר.

41

01:06:01,440 <-- 01:05:54,200
אזור המיקום של הבית שלכם,
איפה היה העדר, האם את זוכרת את זה?

42

01:06:03,760 <-- 01:06:01,520
כן, אני זוכרת.

43

01:06:20,040 <-- 01:06:03,840
הבית שלנו היה בית גדול מקש,
ממול הסבים שלי, הבית שלהם ממש ענק.

44

01:06:34,040 <-- 01:06:20,120
שלנו היה קטן יחסית, הבית שלנו ושל הסבים
שלי מצד אימי, הדלת הייתה זו מול זו.

45

01:06:53,000 <-- 01:06:34,120
בגלל שברחוב לא הייתה תאורה, רצנו מהר
לכיוון על סמך האור שביצבץ מהדלת שממול.

46

01:06:55,720 <-- 01:06:53,080
בגלל החושך פחדנו,
אז אני זוכרת את זה שהיה קרוב ורצנו לשם.

47

01:07:03,480 <-- 01:06:55,800
הבתים של השכנים היו מרוחקים מעט מאתנו,
כל הבתים היו נראים אותו דבר.

48

01:07:16,920 <-- 01:07:03,560
בית הנידה היה בנוי במרכז, בית שאישה
בווסת או בלידה יושבת בו (עד יום טהרתה).

49

01:07:22,200 <-- 01:07:17,000
האם את זוכרת איך נראה הבית
ומה היה בפנים?

50

01:07:31,640 <-- 01:07:22,280
הבית שלנו, כמו שבארץ יש ספות וכו',
שם היה "מדב", זה ספסל ישיבה שבנוי מבוץ.

51

01:07:41,880 <-- 01:07:31,720
פה בארץ יש ספות לשניים לשלושה אנשים,
שם היה ספסל מבוץ באותו אופן כמו כאן.

52

01:07:45,680 <-- 01:07:41,960
מעל הגדול הייתה המיטה של ההורים שלי,
-מה כוונתך כשאת אומרת "מעל הגדול"?

53

01:07:56,680 <-- 01:07:45,760
כלומר מעל הספסל הגדול, היו שני ספסלים,
אז מעל ה"מדב" הגדול הייתה המיטה של הורי.

54

01:08:00,360 <-- 01:07:56,760
ממה עשוי?
-המיטה מעץ, מעץ זית.

55

01:08:10,360 <-- 01:08:00,440
למיטב זכרוני, רוב הדברים נעשו מעץ זית.
משום שזה עץ מאוד חזק,

56

01:08:15,000 <-- 01:08:10,440
אמרו שזה טוב וחזק.
לכן רוב עבודות הנגר נעשו מעץ זית.

57

01:08:19,480 <-- 01:08:15,080
לכן את המיטה בנו מעץ זית,
אני זוכרת את המיטה.

58

01:08:25,520 <-- 01:08:19,560
רצועה. -איך הבנייה? יש מתחתיו ספסל?
-הספסל נועד לישיבה,

59

01:08:35,520 <-- 01:08:25,600
צמוד לזה יש כוך, מעיין סוג של חדר,
מעבר השני היה חדר, חדר שינה של ההורים.

60

01:08:44,080 <-- 01:08:35,600
יתכן שהיתה סיבה מסוימת למה בנו את זה כך,
זה לא היה חדר עם דלת כמו החדרים בארץ.

61

01:08:54,080 <-- 01:08:44,160
לא היה חדר בנפרד, מה שכן אני זוכרת
שמעבר לספסל היה את החדר שינה שלהם.

62

01:09:03,800 <-- 01:08:54,160
מימין ומשמאל היה מקום לאחסון דברים,
כמו מקום אריגת בדים, כי אבי היה אורג.

63

01:09:23,000 <-- 01:09:03,880
איפה הוא שם את זה? -בתוך כוך, זה לא
היה כמו חדר שינה אבל ניתן לשים בו דברים.

64

01:09:31,000 <-- 01:09:23,080
איפה שמים את הכלים?
-אין משהו לשים עליו, את רק מעמידה אותם,

65

01:09:42,880 <-- 01:09:31,080
ליד ה"מדב" (ספסל) הייתה ממגורה לתבואה,
היו שלוש ממגורות גדולות בגובה בני אדם.

66

01:09:48,440 <-- 01:09:42,960

בתוך הממגורה היו כמה סוגי תבואות,
שעורה, טף, גרעיני חומס וכו'.

67

01:10:03,440 <-- 01:09:48,520
זה היה כלי האחסון למזון, הממגורה בנויה
מבוץ, העמדנו אותה בסמוך ל"מדב" (ספסל).

68

01:10:07,000 <-- 01:10:03,520
איך אגיד שזה דומה ל...
בקיצור זה כלי אחסון!

69

01:10:15,600 <-- 01:10:07,080
בתוך זה שמנו חיטה, טף וכו'.
מעבר לממגורה היה המטבח.

70

01:10:19,040 <-- 01:10:15,680
במטבח הכנו רוטב, בישלנו אוכל ואיג'רה,
היה שם רוטב.

71

01:10:32,040 <-- 01:10:19,120
במטבח הייתה אש להכנת איג'רה,
האש בערה על האדמה, כלומר מדורה עם עצים.

72

01:10:48,320 <-- 01:10:32,120
מעבר לזה היה קיר, הממגורה שימשה
מעין חציצה, קיר, ואז היה מטבח לבישולים.

73

01:10:59,080 <-- 01:10:48,400
על הקיר היה, איך קראו לזה,
היה מקום לשים עליו כלים, מדף!

74

01:11:07,480 <-- 01:10:59,160
מדפים קטנים כאלה מקושטים שאימא שלי
בנתה אותם. על אחד המדפים

75

01:11:15,000 <-- 01:11:07,560
אני זוכרת שאימי קראה לזה מדף,

במדף אחד שמה שרשרת לצוואר,

76

01:11:22,320 <-- 01:11:15,080
ובמדף אחר היא שמה תליון ענק,
או תכשיטים פרטיים.

77

01:11:36,920 <-- 01:11:22,400
היו מדפים נוספים שבנויים שורות, שורות,
שם שמנו כוסות וגביעים מזכוכית.

78

01:11:43,480 <-- 01:11:37,000
הגביעים שימשו סוג של קישוט,
כלומר היה מקום לשים בו את הדברים האלו.

79

01:11:56,200 <-- 01:11:43,560
משם, נגיד בצד ימין, היו שני אבני ריחיים
גדולים לטחינת קמח שאימי טחנה בהם.

80

01:12:03,560 <-- 01:11:56,280
הריחיים בנוי בצורה כזאת
שאימי יכלה לטחון בנוחות, בגובה שלה.

81

01:12:10,320 <-- 01:12:03,640
משם יש מעט... -בעמידה או בישיבה?
-טחנה בעמידה, זה נוח לטחון בישיבה.

82

01:12:20,320 <-- 01:12:10,400
את טוחנת בעמידה, הריחיים בנוי מאבן
אחרי סיתות וכו'. הם ידעו איך לעשות.

83

01:12:30,480 <-- 01:12:20,400
זה היה הראשון, אבל האבן הריחיים השני
שימש לטחינה נוספת כדי שיהיה עוד יותר דק,

84

01:12:34,480 <-- 01:12:30,560
אחרי שבראשון טחנו לא כ"כ דק.

85

01:12:42,600 <-- 01:12:34,560
בקצה הריחיים הייתה מגירה לאגירת הקמח,
לפעמים עזרתי לאימא שלי.

86

01:12:53,400 <-- 01:12:42,680
שכחתי לציין שהיה מקום שמיועד לאירוח,
להכנת בונה (קפה), הייתה מדורה עם חצובה.

87

01:13:02,200 <-- 01:12:53,480
שם מבעירים מדורה קטנה, לחימום,
לבישול מזון מהיר.

88

01:13:04,080 <-- 01:13:02,280
זה היה מקום רק לאורחים?
-מה? זה לא היה רק לאורחים.

89

01:13:12,280 <-- 01:13:04,160
לרוב כשבאו אורחים, הכנו קפה עבורם
ואת הבישולים בישלנו במטבח,

90

01:13:19,880 <-- 01:13:12,360
כשהמקום היה תפוס הכנו את השאר במטבח,
בסלון תמיד האש בערה כדי לחמם את הבית.

91

01:13:26,960 <-- 01:13:19,960
גם אם בישלת או לא, תמיד האש
חייבת להימצא שם, וזה היה באמצע.

92

01:13:38,840 <-- 01:13:27,040
מול האבן ריחיים היה כוך, חדר,
בחדר ההוא רתמנו את החמורים, סוסים.

93

01:13:47,640 <-- 01:13:38,920
מעל זה, אני זוכרת שהייתה מיטת קומתיים,
על המיטה הזו אנחנו ישנו, כלומר ישנתי.

94

01:13:57,720 <-- 01:13:47,720
אני עם אחיותיי, כשאני נזכרת בזה כיום
אני אומרת לעצמי איך יכולתי לישון שם?

95

01:14:04,400 <-- 01:13:57,800
זה היה נורא מפחיד מתחת למיטה היו הסוסים,
המיטה הייתה מאוד גבוהה, את זה אני זוכרת.

96

01:14:12,720 <-- 01:14:04,480
איך עליתם למיטה?
-היה סולם בנוי כדי לעלות.

97

01:14:17,720 <-- 01:14:12,800
את הם ידעו איך לעשות,
כך שלא תפגעי מהחמור או סוס.

98

01:14:21,720 <-- 01:14:17,800
עם כל זאת איך את יכולה לישון
כשאת רואה את הסוסים!

99

01:14:26,640 <-- 01:14:21,800
תתארי שבימינו את בונה מתחת למיטה של
ילד אורווה לסוסים, הוא יהרוג את עצמו!

100

01:14:37,160 <-- 01:14:26,720
לכן כך אני זוכרת את הדברים שהיו בבית,
אני מניחה שהייתה להם סיבה מוצדקת לזה.

101

01:14:41,920 <-- 01:14:37,240
זה היה מעיין כוך, חדר, בנפרד
אבל עדיין זה היה בתוך הבית.

102

01:14:48,600 <-- 01:14:42,000
היה תבן שהחמורים אכלו,
את זה אני זוכרת גם כן.

103

01:14:55,080 <-- 01:14:48,680

עוד משהו שאני זוכרת, הדלת לא הייתה
מי יודע מה, כלומר אם יבוא גנב כנראה

104

01:14:59,200 <-- 01:14:55,160

שזה לא מה ימנע ממנו.
בקלות יכל להיכנס ולגנוב.

105

01:15:07,200 <-- 01:14:59,280

ממה עשויה הדלת?
-מעץ, זה כמו הדלתות שבארץ,

106

01:15:14,800 <-- 01:15:07,280

למיטב זכרוני, ניתן לפתוח את הוו בקלות,
כל זה היה כנראה בגלל אימון,

107

01:15:17,800 <-- 01:15:14,880

שאף אחד לא יפרוץ וכו'.

108

01:15:20,160 <-- 01:15:17,880

האם אי פעם פרץ לכם גנב?

109

01:15:28,960 <-- 01:15:20,240

לגבי גניבה, למיטב זכרוני, כפי שאמרתי לך,
הסבים שלי גרו קרוב אלינו, מולנו.

110

01:15:37,920 <-- 01:15:29,040

המכלאה של הפרות הייתה ממוקמת באמצע,
היה הרבה בקר.

111

01:15:47,280 <-- 01:15:38,000

גנבו את הפרות, אני זוכרת היטב
שחיפשו את הפרות שנגנבו מהרפת.

112

01:16:04,720 <-- 01:15:47,360

גם אם לא ראיתי במו עיניי, אבל למחרת לפי
הדיבורים והשאלות על הגניבה הבנתי לבד.

113

01:16:08,280 <-- 01:16:04,800
אני זוכרת שגנבו את הפרות של הסבים שלי.

114

01:16:19,000 <-- 01:16:08,360
עבודה, מה את זוכרת קודם מהילדות
עבודה או משחקים?

115

01:16:27,160 <-- 01:16:19,080
משחקים. -איזה סוג משחקים היו?
-בכפר היו כל מיני משחקים.

116

01:16:36,160 <-- 01:16:27,240
במה שיחקת?
-נהגתי לשחק, עם הילדים שבסביבה.

117

01:16:48,000 <-- 01:16:36,240
קראנו לזה משחק בכדור, שיחקנו לפי
קבוצות, בייחוד בשבתות או בחופשים.

118

01:16:51,000 <-- 01:16:48,080
שיחקנו גם במשחק שנקרא "גבטה" (מנקלה).

119

01:16:58,880 <-- 01:16:51,080
מה זה משחקי כדור?
- הכנו כדור מסמרטוט או מעלים מגולגלים,

120

01:17:07,880 <-- 01:16:58,960
או מחוטים שגלגלנו לצורת כדור.

121

01:17:20,880 <-- 01:17:07,960
זה דומה לבייסבול, כשאחת מקפיצה את הכדור
מולי ואני חובטת עם מקל, כך שיחקנו בכדור.

122

01:17:29,880 <-- 01:17:20,960
אחרי החבטה?
-אחרי החבטה אני רצה לכיוון אותה שוערת,

123

01:17:40,040 <-- 01:17:29,960

ויש באמצע שחקניות, אם הכדור נגע
ברך אז את נפסלת ויוצאת מהמשחק.

124

01:17:49,720 <-- 01:17:40,120

נניח שאנו מחולקים לקבוצות של 6 שחקניות
לכל קבוצה, יש שוערות לכל קבוצה.

125

01:18:00,400 <-- 01:17:49,800

המטרה של המשחק הוא לפסול כמה שיותר
שחקניות מהקבוצה הנגדית ע"י נגיעה בכדור.

126

01:18:06,520 <-- 01:18:00,480

אחרי החבטה הקבוצה הנגדית חייבת
להביא את הכדור בריצה.

127

01:18:12,080 <-- 01:18:06,600

באותו רגע את חייבת לרוץ לנקודה של
השוערת ולחזור חזרה לנקודת התחלה.

128

01:18:13,080 <-- 01:18:12,160

זה המשחק שאני זוכרת.

129

01:18:20,960 <-- 01:18:13,160

כלומר, את עומדת עם מקל?
-החזקתי מקל ביד וזאת שמולי מקפיצה לי

130

01:18:28,400 <-- 01:18:21,040

את הכדור ואני חייבת לחבוט בזה חזק.
-זאת שאיתך? - כן היא שאיתי בקבוצה,

131

01:18:37,400 <-- 01:18:28,480

איך שהיא מקפיצה מולי כלפי מעלה את הכדור
אני חובטת במקל לא ביד לכיוון השוערת,

132

01:18:41,840 <-- 01:18:37,480
השוערות שלך?
-לא, לכיוון האנשים האחרים שנגדי,

133

01:18:51,840 <-- 01:18:41,920
אם מישהי מהקבוצה הנגדית תפסה את הכדור
היא צריכה לפסול את הקבוצה שלי ע"י הכדור.

134

01:18:53,000 <-- 01:18:51,920
המטרה שלי לחבוט בכדור שיגיע רחוק,

135

01:18:58,360 <-- 01:18:53,080
מי שחובטת בכדור חייבת להגיע לנקודה
הרחוקה ולחזור חזרה בריצה לנקודת ההתחלה.

136

01:19:00,840 <-- 01:18:58,440
את מגיעה אליהן ו...?
-ולחזור חזרה לנקודת מוצא.

137

01:19:05,560 <-- 01:19:00,920
אם זה כאן.. -את רצה לשם?
-בריצה לשם וחזרה לפה, בלי להיפסל.

138

01:19:10,600 <-- 01:19:05,640
את המשחק זה מאוד אהבנו לשחק,
לכן לרוב שיחקנו בזה.

139

01:19:17,840 <-- 01:19:10,680
משחק נוסף נקרא "גבטה" (מנקלה),
למנקלה יש לו כללים משלו,

140

01:19:24,280 <-- 01:19:17,920
את המשחק הזה שיחקנו רק בקיץ
ולא בחורף בגלל הבוץ.

141

01:19:37,320 <-- 01:19:24,360
למיטב זכרוני, כדי לשחק "גבטה" חפרנו

גומות באדמה 6 בכל צד סה"כ 12 גומות.

142

01:19:47,000 <-- 01:19:37,400
בכל גומה שמנו 4 אבנים קטנות,
למשחק יש את ה...כך שיחקנו.

143

01:19:48,720 <-- 01:19:47,080
איך? תסבירי לי.

144

01:19:57,480 <-- 01:19:48,800
נניח שאנו שלוש שחקניות אז חילקנו
שווה בשווה, כמה זה יוצא לכל אחת?

145

01:20:02,480 <-- 01:19:57,560
חמש - ארבע לכל אחת.
ארבע לכל אחת. -אם אתן שלוש!

146

01:20:09,960 <-- 01:20:02,560
אם אנחנו שלוש (שחקניות),
אם אנחנו שתיים, אז 6 לה ו 6 לי, והלאה.

147

01:20:17,520 <-- 01:20:10,040
אם אתן שתיים?
-אם אנחנו שתיים, לה יש 6 ולי 6 גומות.

148

01:20:23,640 <-- 01:20:17,600
כדי להתחיל את המשחק אנו עושות זוג
או פרט, מי שניצחה מתחילה את המהלך.

149

01:20:28,840 <-- 01:20:23,720
איך אתן עושות זוג או פרט?
-עם היד, מי מתחילה כדי לא להתווכח.

150

01:20:34,600 <-- 01:20:28,920
אם אני אגיד "אני מתחילה!",
אז גם היא תגיד אותו דבר.

151

01:20:42,560 <-- 01:20:34,680
כדי למנוע את הריב אז עושות זוג או פרט,
כמו שעושים כאן בארץ, איך אומרים?

152

01:20:48,160 <-- 01:20:42,640
רגע, זה נקרא כאן "אבן, נייר, מספריים",
אז זה אותו דבר גם שם.

153

01:20:53,160 <-- 01:20:48,240
אנחנו קראנו לזה "שוקת",
ממישהו חייב לנצח.

154

01:20:59,120 <-- 01:20:53,240
אז תסבירי לי על זה בבקשה!
-נניח אני עושה כך, מכריזות שזה "שוקת",

155

01:21:04,920 <-- 01:20:59,200
זו שלפה אצבע אחת וזו שלפה 5 אצבעות,
אז מי שניצחה זאת ששלפה 5 אצבעות!

156

01:21:09,520 <-- 01:21:05,000
או שזו שלפה 3 אצבעות
והאחרת שלפה 5 אצבעות.

157

01:21:14,280 <-- 01:21:09,600
אז מי שניצחה זו עם 5 אצבעות!
כך היה המשחק, אם לא שכחתי.

158

01:21:20,040 <-- 01:21:14,360
מי שניצחה מתחילה את המהלך,
להניח את האבנים הקטנות אחת לתוך הגומה.

159

01:21:23,520 <-- 01:21:20,120
כלומר את החצץ, שמים 4 אבנים לתוך הגומה.

160

01:21:30,360 <-- 01:21:23,600

יש גומה אחת או בית אחד
שמוגדר כבית ראשי קראנו לזה "ג'ומה",

161

01:21:36,240 <-- 01:21:30,440
ששם מרכזים את מירב האבנים,
מי שיש לה את מירב האבנים היא זו שתנצח.

162

01:21:38,440 <-- 01:21:36,320
מטרתך לקחת מהיריבה שלך
את כל האבנים מהגומה שלה.

163

01:21:44,200 <-- 01:21:38,520
אז, סיפרת על ה"גבטה", מי מנצחת בסוף?

164

01:21:49,600 <-- 01:21:44,280
אם לקחתי את כל האבנים אלי,

165

01:21:51,840 <-- 01:21:49,680
או שהיא, אם לקחה את כל האבנים אליה.

166

01:22:00,120 <-- 01:21:51,920
אז מנצחות. אם לא התעייפנו המשכנו לשחק
אם התעייפנו אמרנו זו לזו "לילה טוב",

167

01:22:02,200 <-- 01:22:00,200
המשכנו בזמן אחר.

168

01:22:13,560 <-- 01:22:02,280
משחק אחר נקרא "אנגשה". זה משחק שסחבנו
מישהי על הגב וקפצנו על רגל אחת מנקודה

169

01:22:22,400 <-- 01:22:13,640
לנקודה אחרת שהוגדרה מראש, כלומר הלוך
חזור. יש נקודה מתוחמת וחובה להגיע לשם.

170

01:22:27,960 <-- 01:22:22,480

היא חייבת לסחוב אותי ואני אותה על רגל אחת, זה היה ממש קשה.

171

01:22:43,840 <-- 01:22:28,040
כל הזמן רצינו לנצח, לכן תמיד שיחקנו, לא רק לשם משחק אלא בגלל התחרותיות שבזה.

172

01:22:48,000 <-- 01:22:43,920
שיחקנו במשחק הזה.

173

01:22:57,640 <-- 01:22:48,080
היה גם משחק של "אבא ואימא", הרכבנו משפחה בכאלו, התחתנו וכו'.

174

01:23:04,480 <-- 01:22:57,720
אני זוכרת גם ששיחקנו עם פסלים מבוץ דימינו טקס קבורה באמצעות הפסלים.

175

01:23:11,160 <-- 01:23:04,560
כלומר, כפי שראינו. אני זוכרת ששיחקנו בדומה למה שהחברה התנהלה.

176

01:23:16,160 <-- 01:23:11,240
איך פסלתם פסלים (בובות) כאלה?
-אני הייתי מעולה בלפסל פסלים (בובות).

177

01:23:31,680 <-- 01:23:16,240
לקחתי סמרטוט ישן, ובאמצע תקעתי עץ, ששימש לצוואר, אפילו הוספתי לה קעקועים,

178

01:23:38,680 <-- 01:23:31,760
פיסלתי לה צוואר, ידיים ורגליים.
הלבשנו אותה בבגדים מסורתיים.

179

01:23:43,000 <-- 01:23:38,760
אנחנו רקמנו בעצמנו אם לא ידענו לעשות אז נתנו להורינו לרקום.

180

01:23:50,160 <-- 01:23:43,080
אח"כ עשינו לה צמות באמצעות רקומים,
את העיניים ושאר הדברים רקמנו יפה.

181

01:23:52,160 <-- 01:23:50,240
כך פיסלנו בובות.

182

01:23:54,520 <-- 01:23:52,240
את יודעת לרקום?
-כן, אני רקמתי בעצמי,

183

01:24:01,000 <-- 01:23:54,600
גם אם לא יצא כמו של הגדולים, אבל תמיד
אהבתי לעשות כל מה שאימי עשתה.

184

01:24:04,760 <-- 01:24:01,080
בגלל שאימי נהגה לרקום,
לכן נתנה לי חלק ממה שהיא עשתה.

185

01:24:07,080 <-- 01:24:04,840
למרות שלפעמים נדקרתי מהמחט,
אבל בכל זאת המשכתי לרקום.

186

01:24:10,680 <-- 01:24:07,160
אז כל מה שהיה צריך לרקום
לבובות אני רקמתי.

187

01:24:16,360 <-- 01:24:10,760
אבל לא רקמתי שמלה כמומחית.
מאוד אהבתי לפסל בובות.

188

01:24:24,120 <-- 01:24:16,440
עשיתי בובות הדומות לנשים, גברים, אימא,
אבא, תינוקות וכו'. תינוקות לפי גילאים.

189

01:24:30,200 <-- 01:24:24,200
מה בדיוק שיחקתן?
-בעצם, אני בייחוד אהבתי לשחק כאבא.

190

01:24:43,480 <-- 01:24:30,280
אני תמיד שיחקתי כמנהיגה של המשפחה.
אני שיחקתי כ"אבא" ואחת הייתה "אימא",

191

01:24:50,400 <-- 01:24:43,560
היא, "אישתי", הגישה לי אוכל ורחצה לי
את הרגליים, משום שאני האבא.

192

01:24:57,760 <-- 01:24:50,480
הסיבה ששיחקתי כאבא זה בגלל שתמיד ראינו
את אימא עושה הכל עבור האבא, זה היה יפה!

193

01:25:14,760 <-- 01:24:57,840
במשחק אם מישהי בוגרת ממני הצטרפה אז לקחה
לי את התפקיד ואני שובצתי כ"אח" גדול.

194

01:25:18,320 <-- 01:25:14,840
משום שגם אחים גדולים קיבלו כבוד
כמו אבא, במיוחד אם אתה בן.

195

01:25:22,880 <-- 01:25:18,400
לכן בגלל זה עברתי מתפקיד
אבא לתפקיד אחר.

196

01:25:33,720 <-- 01:25:22,960
לרוב אני לא זוכרת ששיחקתי כאימא,
אבל אח, אחות ותפקידים של עבודות חוץ,

197

01:25:38,720 <-- 01:25:33,800
לתפקד כשופטת וכו' מאוד אהבתי לשחק.

198

01:25:42,000 <-- 01:25:38,800
איך יכולת להיות שופטת? מה?

-שם? -כן?

199

01:25:49,320 <-- 01:25:42,080
אני מנהלת את החברה בתור המנהיגה,
הן סרות למרותי.

200

01:26:03,240 <-- 01:25:49,400
במשחק כדור, אני לא שיחקתי אלא שפטתי
מהצד את הקבוצות כשלא הסתדרו פנו אלי.

201

01:26:06,040 <-- 01:26:03,320
אלה מסוג הדברים שמאוד אהבתי.

202

01:26:11,120 <-- 01:26:06,120
מה זוכרת מה שעשית כ"שופטת"?
-להן? -כן.

203

01:26:28,120 <-- 01:26:11,200
אני זוכרת שפעם אחת הן רבו בגלל משחק
בכדור, במשחק כדור יש שחקניות ראשיות

204

01:26:37,880 <-- 01:26:28,200
ויש כאלה שהן באמצע המגרש, כדי להיות
שחקנית ראשית את חייבת להתמקח,

205

01:26:47,680 <-- 01:26:37,960
אחרת המשחק נהרס. אני זוכרת שתפקידי
כשופטת היה להחליט מי צודקת.

206

01:26:58,920 <-- 01:26:47,760
אם הן באו כנראה שמשהו לא הסתדר ביניהן.
לכל אחת היתה סיבה משלה להיות מובילה.

207

01:27:02,520 <-- 01:26:59,000
אחרי שכל אחת שטחה את סיבתה מולי,
אני החלטתי וזה לא היה קל.

208

01:27:08,200 <-- 01:27:02,600
שתיהן רצו להיות מובילות במשחק אבל זה
בלתי אפשרי, כי רק אחת יכולה להוביל.

209

01:27:19,880 <-- 01:27:08,280
אני זוכרת שאחת מהן בכתה בגלל זה,
באותו רגע שוחחתי איתה והבהרתי לה

210

01:27:27,520 <-- 01:27:19,960
שאם תמשיך לבכות לא תשחק בכלל.
כך החלטתי להעביר את ההובלה לאחור.

211

01:27:34,440 <-- 01:27:27,600
למרות הבכי לא קיבלה מה שרצתה.
בגלל הבכי שלה תמיד אימא שלה כעסה עלינו.

212

01:27:47,040 <-- 01:27:34,520
לרוב פחדנו ואפשרנו לה לעשות מה שרצתה,
לכן לא אהבנו כשהיא באה לשחק איתנו.

213

01:27:53,320 <-- 01:27:47,120
אני זוכרת שהיא רבה איתי וגם אימה
כעסה עלי בגלל מה שהחלטתי אז.

214

01:27:54,320 <-- 01:27:53,400
אבל כך זה ילדות.

215

01:28:06,400 <-- 01:27:54,400
למחרת היא באה לשחק לבדה, אחרי הבהרה
מצדנו לגבי הכללים אפשרנו לה לשחק שוב.

216

01:28:08,320 <-- 01:28:06,480
את זה אני זוכרת.

217

01:28:17,480 <-- 01:28:08,400
האם את זוכרת משהו בעניין משפט,

גישור וישוב סכסוכים במשפחה?

218

01:28:20,880 <-- 01:28:17,560

מה שאני זוכרת...

219

01:28:30,000 <-- 01:28:20,960

לאו דווקא משפט או יישוב סכסוכים, אלא
מקרה שבאו לבקש את ידה של אחותי הגדולה,

220

01:28:35,640 <-- 01:28:30,080

הייתי ילדה קטנה וכ"כ סקרנית
לראות מה מתרחש וכו'. אני זוכרת הייטב,

221

01:28:42,120 <-- 01:28:35,720

אבל שמענו שבאו אנשים לבקש את ידה,
כמובן כשבאו אורחים חובה לקבלם בכבוד רב.

222

01:28:50,720 <-- 01:28:42,200

ברגע שהם כבר סגרו את העניינים והסכימו
ביניהם ויצאו מהבית, הלכתי אחריהם.

223

01:29:14,720 <-- 01:28:50,800

פתאום ראיתי את סבתי טווה חוטי כותנה,
ואני ראיתי שהאיש הוציא מכיסו 2-4 "בר"

224

01:29:24,720 <-- 01:29:14,800

ונתן לסבתי. ראיתי את ה"בר" (הכסף).
מעבר לזה לא זוכרת יישוב סכסוכים שקרה.

225

01:29:29,640 <-- 01:29:24,800

לרוב, משום שלא עירבו אותנו ביישוב,
סכסוכים הגדולים סגרו ביניהם.

226

01:29:30,640 <-- 01:29:29,720

לכן, לא נתקלתי בזה.

227

01:29:34,480 <-- 01:29:30,720
מסתירים מכם?
-כן, מול ילדים לא מיישבים סיכסוכים,

228

01:29:40,480 <-- 01:29:34,560
לא מתווכחים, כשהמבוגרים רצו לשוחח על
משהו מסוים ביקשו מילדים לצאת מהבית.

229

01:29:44,880 <-- 01:29:40,560
משום שיש טענה ששיחה של מבוגרים
ילדים אינם צריכים לשמוע.

230

01:29:52,880 <-- 01:29:44,960
אלא אם נתקלת במקרה
או שאת ילדה סקרנית כמוני.

231

01:30:04,240 <-- 01:29:52,960
אלא אם התגנבת מאחורי הקיר כדי לשמוע,
אחרת אין סיבה שתשמעי, ילדים לא מורשים!

232

01:30:08,000 <-- 01:30:04,320
למיטב זכרוני, לא היה אישור.

233

01:30:11,240 <-- 01:30:08,080
איך למדת לעבוד?

234

01:30:22,720 <-- 01:30:11,320
לגבי עבודה, רוב הזמן הייתי אימי,
אימי לימדה אותי להכין אנג'רה, רוטב.

235

01:30:27,360 <-- 01:30:22,800
שאר העבודות את לומדת מאימך, את עומדת
לצד אימך ורואה כל מה שהיא עושה,

236

01:30:31,000 <-- 01:30:27,440
אחרי שאת כבר גדלה,
היא נותנת לך לעבוד לבד.

237

01:30:33,160 <-- 01:30:31,080
דברי רק על עצמך, תגידי "ראיתי!"

238

01:30:46,080 <-- 01:30:33,240
אז אני ראיתי את אימי מכינה אנג'רה
ואיך אפתה לחם, ראיתי כל מה שהיא עשתה.

239

01:30:57,880 <-- 01:30:46,160
שרקמה שמלה ישבתי לצידה,
וראיתי איך היא שזרה את הצבעים השונים.

240

01:31:03,920 <-- 01:30:57,960
מעבר לבחירת הצבע ראיתי גם
איך קישטה בקישוטים שונים ומגוונים.

241

01:31:09,920 <-- 01:31:04,000
אימי ייצרה גם כלי חרסינה.
ראיתי איך ייצרה אותם,

242

01:31:14,200 <-- 01:31:10,000
אפילו לפעמים עשיתי העתק
של כלי חרסינה כמו שלה.

243

01:31:16,840 <-- 01:31:14,280
כך למדתי חלק מהדברים.

244

01:31:30,480 <-- 01:31:16,920
בנוסף גם למדתי איך לטוות חוטי כותנה,
ממה שראיתי מאימי, סבתי, דודות או שכנות.

245

01:31:44,480 <-- 01:31:30,560
מה שראיתי מהן ניסיתי לעשות בחוץ גם כן.
אימי דאגה שיהיה לי אמצעים שאתרגל בהם.

246

01:31:50,000 <-- 01:31:44,560

יכולתי לתרגל בדיוק כמוה, לכל דבר היה כלי נוסף בכדי שאוכל ללמוד לעשות כמוה.

247

01:31:54,360 <-- 01:31:50,080

האם היא עשתה עבורך גם כן?
-את מה? נניח אם זה יצירת כלי חרטינה,

248

01:31:58,120 <-- 01:31:54,440

אז אימי הכינה דוגמה קטנה עבורי.

249

01:32:18,120 <-- 01:31:58,200

למשל כד לנשיאת מים, משום שהבאנו מהנהר,
אז הלכתי איתה עם כד קטן רק כדי לתרגל.

250

01:32:29,200 <-- 01:32:18,200

מבחינתי עשיתי מעשה גדול משום שהבאתי
מים מהנהר, למרות שזאת כמות מזערית.

251

01:32:31,600 <-- 01:32:29,280

עשיתי דברים כאלה.

252

01:32:39,000 <-- 01:32:31,680

כמה זמן הליכה לנהר?
-לא הרבה זמן, זה היה קרוב.

253

01:32:44,520 <-- 01:32:39,080

נגיד, בערך רבע שעה,
הנהר לא היה רחוק, כפי מה שאני זוכרת.

254

01:32:56,800 <-- 01:32:44,600

את יורדת לנהר, כדי להתרחץ, לכבס בגדים.
לכבס בגדים למדתי ממה שראיתי אצל אימי.

255

01:33:05,520 <-- 01:32:56,880

ראיתי איך היא סחטה, ותלה אותם לייבוש,
וכך אני לאט לאט למדתי.

256

01:33:11,600 <-- 01:33:05,600

איך כיבסתם בגדים?
-היה פרי שנקרא "אנדוד",

257

01:33:20,600 <-- 01:33:11,680

זה גדל בעץ סוג של פרי, את זה קוטפים,
מייבשים ואח"כ טוחנים אותו.

258

01:33:27,600 <-- 01:33:20,680

אני לא זוכרת אם זה גדל באזור שלנו
או שהביאו אותו ממקום אחר.

259

01:33:33,520 <-- 01:33:27,680

מה שכן שרוב האנשים כיבסו באנדוד,
זה ניקה מעולה את הבגדים.

260

01:33:41,920 <-- 01:33:33,600

איפה שגרנו, חלקנו הגדול השתמש בשורש
של צמח שנקרא "אופצ'ץ",

261

01:33:53,560 <-- 01:33:42,000

אחרי שטחנו את השורש של הצמח,
פיזרנו כמויות קטנות כדי לכבס את הבגדים.

262

01:34:07,720 <-- 01:33:53,640

מכבסים על גבי סלע גדול,
בסוף תולים את הבגדים על שיחים או סלעים.

263

01:34:15,360 <-- 01:34:07,800

כלומר, יום שלם כיבסת בגדים?
כן, מכבסת, מייבשת ואז חוזרת.

264

01:34:21,600 <-- 01:34:15,440

הולכת בוקר וחוזרת אחרי צהריים,
חוזרת לקראת השקיעה משעות הבוקר.

265

01:34:28,960 <-- 01:34:21,680
את מכבסת את הבגדים, רוחצת את עצמך,
בערך את עובדת שעתיים, כי את שוחה ומבלה.

266

01:34:39,120 <-- 01:34:29,040
וזה ממש כיף, זה לא משהו שאת עושה אותו
כל יום, זה משהו מתוכנן יחד עם השכנות,

267

01:34:44,480 <-- 01:34:39,200
עם החברות כדי לרדת לנהר, כמו שבארץ
קוראים לזה בריכה לבילוי וכו'.

268

01:34:52,920 <-- 01:34:44,560
אחרי שלקחת את הבגדים שלך בערימה,
כל אחת לקחה וכיבסה עם אווירת בילוי וכיף.

269

01:34:59,800 <-- 01:34:53,000
אחרי כביסה את תולה את הבגדים לייבוש,
אח"כ יש משחק במים תוך כדי שחייה.

270

01:35:05,200 <-- 01:34:59,880
איך שיחקת? -להשפריץ מים זו על זו,
היו כאלה שלא ידעו לשחות, לכן את מטביעה,

271

01:35:10,520 <-- 01:35:05,280
מטביעות אותך. היו כאלה שלא אהבו
ולא רצו להיכנס למים בגלל הקור של הנהר,

272

01:35:16,520 <-- 01:35:10,600
בגלל שהיו כאלה שלא אהבו,
אז את רצה ודוחפת אותן למים.

273

01:35:19,800 <-- 01:35:16,600
מי שלא ידעה לשחות לימדת אותה לשחות,
כך את משחקת במים.

274

01:35:25,280 <-- 01:35:19,880

ידעת לשחות? - ושוב היה את,
כן שחיתי קצת, לא ידעתי טוב כל כך,

275

01:35:34,080 <-- 01:35:25,360
ידעתי לשחות קצת, כל אחד לפי היכולת שלו.
מי ששחה טוב נכנס לעמוקים ואני לא נכנסתי,

276

01:35:37,240 <-- 01:35:34,160
אלא נכנסתי למים רדודים
עד גובה המותניים.

277

01:35:38,680 <-- 01:35:37,320
עשיתי דברים כאלה.

278

01:35:44,000 <-- 01:35:38,760
עוד דבר שאני זוכרת ממשחקי המים,

279

01:35:53,560 <-- 01:35:44,080
זה נהוג אצל הנערות, הן נהגו להשוויץ על
השדיים שלהן, להבליט את השדיים.

280

01:36:08,360 <-- 01:35:53,640
לקחו איזו מין סוג של דג קטן, קראנו לזה
"אימא של מים", מחפשות את זה בתוך המים

281

01:36:15,000 <-- 01:36:08,440
וצובטות עם זה את הפיטמה שלהן,
כתוצאה מעקיצה יש כאב ונפיחות.

282

01:36:17,400 <-- 01:36:15,080
אז הנערות המתבגרות מרגישות
שיש להן שדיים גדולים.

283

01:36:20,280 <-- 01:36:17,480
את לכאורה נערה בוגרת.
אני זוכרת שהן עשו כך, הדודות שלי.

284

01:36:25,280 <-- 01:36:20,360

מה איתך?

-אני עם הזמן, אח"כ כדי להראות גדולה,

285

01:36:31,960 <-- 01:36:25,360

אני גם מה שראיתי, אבל לא אמרתי למישהו
אחרת לעשות את אותו הדבר, כי זה ממש כאב.

286

01:36:39,840 <-- 01:36:32,040

העקיצה של החיה ההיא הייתה חזקה,
גם אם לא דיממת, מקום העקיצה הפך לאדום,

287

01:36:44,120 <-- 01:36:39,920

זה ממש כאב, אני הייתי מוותרת על זה!

288

01:36:49,320 <-- 01:36:44,200

אבל עשיתי, משום שגם אני רציתי להיות
נערה בוגרת, לכן עשיתי גם כן.

289

01:36:53,880 <-- 01:36:49,400

טוב? -זה המשחק ששיחקנו כשהלכנו לנהר.

290

01:37:01,480 <-- 01:36:53,960

רק הבנות? -היו גם בנים,
בנות ובנים אבל לא כמו כאן.

291

01:37:03,960 <-- 01:37:01,560

שחיתן עם בגדים או בלי?

292

01:37:16,880 <-- 01:37:04,040

בלי בגדים. את מורידה את הבגדים
בשפת המים, בישיבה ובזהירות מירבית!

293

01:37:28,760 <-- 01:37:16,960

כשאת יוצאת מהמים, את קוראת למישהי שתביא
לך בגדים, מכסה עם הידיים ושאר הגוף במים,

294

01:37:42,880 <-- 01:37:28,840
כדי לא להיחשף במים. ראינו זו את זו,
גם לא התרוצצנו מחוץ למים בגלל צניעות.

295

01:37:44,560 <-- 01:37:42,960
כשיצאת מהמים ביקשת מהחברה שלך בגדים.

296

01:37:47,360 <-- 01:37:44,640
התביישת?
- כן, יש כאלה שהתביישו,

297

01:37:56,080 <-- 01:37:47,440
אבל לרוב לא הייתה ברירה, גם כך היינו רק
בנות לכן לא כ"כ התביישנו זו מזו.

298

01:38:00,400 <-- 01:37:56,160
הבנים היו בנפרד.

299

01:38:09,440 <-- 01:38:00,480
אם בכלל היו בנים, רק ילדים בני דודים
או אחים לא אנשים זרים שאינך מכירה.

300

01:38:18,040 <-- 01:38:09,520
לרוב בגלל שכולנו היינו בנות,
לכן בדרך כלל לא התביישנו

301

01:38:25,520 <-- 01:38:18,120
אבל היו מקרים כי את בלי!
ויש נשים שלא אוהבות שמסתכלות עליהן.

302

01:38:35,400 <-- 01:38:25,600
אוקי! מה הכי זוכרת במשחקי מים?
בנהר?

303

01:38:45,280 <-- 01:38:35,480

כמו שציינת קודם על "אימא של מים",
מה עוד את זוכרת?

304

01:39:01,680 <-- 01:38:45,360
בדרך לנהר היה עץ פרי שגדל ליד הנהר,
הייתי טובה בטיפוס על עצים, כמו קוף,

305

01:39:02,680 <-- 01:39:01,760
לא פחדתי.

306

01:39:06,040 <-- 01:39:02,760
אני זוכרת שנפלתי מהעץ וכמעט נהרגתי.

307

01:39:16,480 <-- 01:39:06,120
טיפסנו על העצים כדי לקטוף כל מיני
סוגי פירות שונים, דוקמה, שהי, במבה.

308

01:39:26,720 <-- 01:39:16,560
אלה פירות שגדלים ליד הנהר, לכן בדרך
קטפנו והבאנו לבית כדי לקבל ברכה.

309

01:39:31,600 <-- 01:39:26,800
אלה הדברים שמאוד אהבנו,
אני נזכרת בזה.

310

01:39:46,000 <-- 01:39:31,680
הייתה חתונה של מישהו, אני ודודתי
הלכנו ליער ולא הודענו לאן הלכנו,

311

01:39:54,640 <-- 01:39:46,080
לא היה טלפון או משהו ולא ידעו איפה
אנחנו בדיוק, לרוב ידעו רק פחות או יותר,

312

01:40:05,320 <-- 01:39:54,720
לא ידעו אם אנחנו בנהר או בהר,
והם הלכו בלעדינו לחתונה ההיא

313

01:40:09,000 <-- 01:40:05,400
איך שחזרתי לבית בכיתי הרבה,
כי לא לקחו אותי לחתונה, עדיין נזכרת.

314

01:40:14,520 <-- 01:40:09,080
נשארתי לבדך?
-היו עוד, אבל הייתי חייבת ללכת איתם.

315

01:40:25,000 <-- 01:40:14,600
משום שלא אמרו, לא חיכו לי.
חיכו לא הגעתי לכן שנינו נשארנו עם השאר.

316

01:40:26,000 <-- 01:40:25,080
זה!

317

01:40:30,600 <-- 01:40:26,080
איך אימא שלך לימדה אותך לטחון
באבן ריחיים?

318

01:40:41,600 <-- 01:40:30,680
אימי טחנה ואני טחנתי ליד, ועודדה אותי
ונתנה לי משובים חיוביים, "כל הכבוד!"

319

01:40:49,120 <-- 01:40:41,680
גם אם לא טחנתי טוב, היא הרימה את המוראל
שלי "כל הכבוד, בתי טחנת כמו שצריך".

320

01:40:56,040 <-- 01:40:49,200
ומאותו רגע היה מרץ לעשות יותר,
בסופו של דבר היא טחנה הכל בעצמה.

321

01:41:01,440 <-- 01:40:56,120
מה שכן גרמה לי להרגיש טוב עם עצמי,
היא רק אמרה "התחלה טובה, כך לומדים".

322

01:41:08,520 <-- 01:41:01,520

היה אבן ריחיים קטנה בגובה שלי,
הכל היה בהתאם ליכולת שלי.

323

01:41:19,120 <-- 01:41:08,600
כך לאט לאט ראיתי וקלטתי היטב,
משם עברתי מקטן לגדול יותר, אני זוכרת.

324

01:41:24,280 <-- 01:41:19,200
מי עשה את רוב העבודות בבית?

325

01:41:31,200 <-- 01:41:24,360
אימא שלי עשתה את רוב העבודות,
כמובן גם אחותי הגדולה שעזרה רבות.

326

01:41:42,760 <-- 01:41:31,280
כשאימי יושבה בבית הנידה, בוסת או בלידה,
אני ואחותי בישלנו והכנו הכל בבית.

327

01:41:51,240 <-- 01:41:42,840
משום שאחותי הייתה בוגרת יותר, הבעירה
את האש והכינה אנג'רה, רוטב וכו'.

328

01:41:58,640 <-- 01:41:51,320
הגשנו לאבא ארוחת ערב,
לכן עבדתי איתה ביחד.

329

01:42:00,720 <-- 01:41:58,720
תמיד התרוצצה ואמרה, "בואי נכין לאימא
מתי שתחזור לבית שתראה שיש קמח".

330

01:42:05,040 <-- 01:42:00,800
היה מיכל אחסון של הקמח,
השעורה, טף, דגוסה.

331

01:42:12,240 <-- 01:42:05,120
היה קמח שמיועד להכנת ה"טלה" (בירה), קמח
לאנג'רה וקמח ללחם, היה כמה סוגי קמח.

332

01:42:15,240 <-- 01:42:12,320
לכל זה דאגה, היה חשוב לה
שלא יחסר מעט מכל הסוגים הללו.

333

01:42:19,800 <-- 01:42:15,320
אני זוכרת שהיא הייתה ממש טובה,
דירבנה אותי לעבוד טוב יותר

334

01:42:26,200 <-- 01:42:19,880
למרות שלא אהבתי את העבודה הזאת,
עבודות בית, טחינה, בישולים וכו',

335

01:42:31,160 <-- 01:42:26,280
אני רק עבודות חוץ!
העדפתי לרעות את הבקר,

336

01:42:39,560 <-- 01:42:31,240
כי שם את רואה הרבה דברים, פוגשת חברים,
זה לא עבודות בית לטחון ולבשל.

337

01:42:44,560 <-- 01:42:39,640
אבל בגלל שאחותי תמיד אמרה לי,
"כדי שנקבל ברכה, שיאהבו אותנו",

338

01:42:46,920 <-- 01:42:44,640
רק בגלל זה עבדתי איתה,
גם אם לא אהבתי את זה.

339

01:42:57,920 <-- 01:42:47,000
בכל מקרה בעל כורחך בעתיד את אמורה
להתקל בעבודות האלה, כך תמיד אמרו.

340

01:43:02,920 <-- 01:42:58,000
אמרו לך? -שלא יגידו עליך שאת עצלנית,
נהוג להגיד כך בכל מקום.

341

01:43:08,160 <-- 01:43:03,000
שלא תהיי עצלנית, בת חייבת ללמוד
מאימא שלה, בביתה, לעשות עבודות בית.

342

01:43:17,040 <-- 01:43:08,240
מי אומר שאת עצלנית?
- אימי אמרה גם שאר האנשים, השכנים,

343

01:43:24,000 <-- 01:43:17,120
כששומעים על מקרה שאירע למישהו אחר,
אז את מסיקה מסקנה לגביך.

344

01:43:30,080 <-- 01:43:24,080
באתיופיה כשקורה למישהו משהו אז את
חייבת להסיק שזה עלול גם לקרות לך.

345

01:43:37,080 <-- 01:43:30,160
כך לימדו אותך שם, לא אמרו לך
באופן ישיר אלא בעקיפין,

346

01:43:43,880 <-- 01:43:37,160
אבל את רואה מה קרה למישהי אחרת,
למה היא רבה עם בעלה, את רואה ולומדת מזה.

347

01:43:47,440 <-- 01:43:43,960
היה מקרה כזה שמישהי רבה
עם בעלה בגלל זה?

348

01:43:57,440 <-- 01:43:47,520
כן, אני זוכרת שהייתי קטנה, אח של
אימא שלי היה נשוי והוא התגרש מאישתו.

349

01:44:08,320 <-- 01:43:57,520
אחרי שנישא לאישה אחרת כולם סיפרו
שהראשונה הייתה עצלנית.

350

01:44:14,120 <-- 01:44:08,400
עצלנית הכוונה מישהי שלא יודעת לבשל
ולהכין אנג'רה ורוטב, לרוב זה היה המדד.

351

01:44:25,160 <-- 01:44:14,200
לכן בדברים האלה צריך מומחיות.
כשהביא אישה אחרת תמיד השוו ביניהן בהכל.

352

01:44:31,320 <-- 01:44:25,240
היו דברים כאלה.
-אמרו? -אמרו ואת שומעת.

353

01:44:42,720 <-- 01:44:31,400
קודם סיפרת לי על ניקיונות הבית ושמירה
על ילדים ועבודות נוספות, ספרי על זה!

354

01:44:44,880 <-- 01:44:42,800
גם שנולדו ילדים אחרים,

355

01:44:55,880 <-- 01:44:44,960
אז לגבי מטלות נוספות בבית, זה לשמור
על תינוקות, סחבתי את אחי על הגב.

356

01:45:00,000 <-- 01:44:55,960
גם אם לא יכולתי לסחוב אותם בכוחות עצמי
אימא שלי סייעה לי לשים אותם על הגב,

357

01:45:14,000 <-- 01:45:00,080
בת כמה הייתה?
-לפי מה שאני זוכרת, ארבע, ארבע וחצי.

358

01:45:23,040 <-- 01:45:14,080
אחרי ששמתי אותי על הגב התינוק נרדם
מהר ולכן אימי יכלה להספיק הרבה עבודות.

359

01:45:31,120 <-- 01:45:23,120
כל היום את עם התינוק?

- לא בדיוק, שמה אותו עלי עד שהתעורר.

360

01:45:43,280 <-- 01:45:31,200
אחרי שהניקה אותו נתנה לי שוב לשחק איתו,
אם התינוק עצמאי ויושב לבדו אז רק שיחקנו.

361

01:45:52,440 <-- 01:45:43,360
אם היו ילדים נוספים של השכנים
אז שיחקנו ביחד עד הערב.

362

01:46:02,960 <-- 01:45:52,520
איך טיפלתם בתינוקות מבחינת היגיינה?
האם היו חיתולים או משהו?

363

01:46:11,440 <-- 01:46:03,040
לא היה חיתול, אלא השתמשו בסמרטוט.

364

01:46:18,440 <-- 01:46:11,520
רוב הזמן התינוק עשה את צרכיו על
הבגדים שלך, לכן תמיד את מכבסת את בגדיך.

365

01:46:23,160 <-- 01:46:18,520
או על סמרטוט שתמיד את מכבסת ומייבשת
עד שהתינוק יגמל.

366

01:46:32,440 <-- 01:46:23,240
ברגע שהתינוק כבר יכול לשבת, את מושיבה
אותו על הרגליים כדי שיעשה צרכיו.

367

01:46:36,000 <-- 01:46:32,520
באופן כזה התינוק לומד לעשות את צרכיו,

368

01:46:39,560 <-- 01:46:36,080
ברגע שאת רואה שהתינוק מתאמץ
מיד מושיבה אותה על רגליך שיעשה צרכיו.

369

01:46:47,560 <-- 01:46:39,640
עם הזמן כבר מתחיל לעשות באופן עצמאי,
הבגדים שלו מאחורה פתוחים בשביל הנוחות,

370

01:46:52,960 <-- 01:46:47,640
בגלל שלא חיתול ולא מכנסיים
אלא גלימה עד גובה הברכיים.

371

01:47:01,360 <-- 01:46:53,040
לכן התינוק לא מתלכלך כשעשה
את צרכיו בכריעה.

372

01:47:13,200 <-- 01:47:01,440
זה בערך בגיל שנה כבר,
עד גיל שנה עשה הכל על אימא.

373

01:47:20,000 <-- 01:47:13,280
בגיל שנה התינוק כבר החל לצעוד ולשבת,
אם עשה את צרכיו אז ההורים הרימו וזרקו.

374

01:47:22,000 <-- 01:47:20,080
כך הסתדרו בלי חיתול.

375

01:47:27,000 <-- 01:47:22,080
כששמרת על התינוק מה את עשית?
ידעת לטפל בו כך?

376

01:47:31,800 <-- 01:47:27,080
ניסיתי אבל משום שהייתי קטנה
בדרך כלל לא עשיתי את זה.

377

01:47:35,240 <-- 01:47:31,880
כעסו לא לו עשיתי את זה.

378

01:47:40,880 <-- 01:47:35,320
כלומר? -משום שזה היה תינוק
רך וחששו שאפיל אותו.

379

01:47:51,880 <-- 01:47:40,960
מעבר לשחק איתו, זה לא היה בטיחותי
לעשות מה שהמבוגרים עשו, שמא יפול.

380

01:47:52,880 <-- 01:47:51,960
כלומר, לא עשיתי.

381

01:47:57,280 <-- 01:47:52,960
אחרי שכבר גדלת שלחו אותך
לכל מיני מטלות?

382

01:48:12,080 <-- 01:47:57,360
כן, שלחו אותי להביא עצים והבאתי,
לא לבד אלא עם אחותי, דודות או שכנות.

383

01:48:17,240 <-- 01:48:12,160
הלכנו לקושש עצים למדורה,
מטלות כאלה ביצעתי.

384

01:48:28,840 <-- 01:48:17,320
במידה ואימי לא יכלה ללכת לשוק,
אז הלכתי לשוק עם אנשים אחרים או שכנים.

385

01:48:39,720 <-- 01:48:28,920
אני הלכתי רק לעזור לסחוב מעט, אבל את
הקניות עשה מישהו אחר, משום שאני קטנה.

386

01:48:44,720 <-- 01:48:39,800
בדרך שלחו אותי לעשות קניות בשוק,
שלחו אותי הרבה וגם שלחו אותי בהתאם.

387

01:48:54,400 <-- 01:48:44,800
איזה קניות עשית? -לקנות פולי קפה, פלפל
חריף, העלים שממנו מכינים טלה,

388

01:49:02,120 <-- 01:48:54,480
דברים קטנים, תבלינים. אלה הדברים
ששלחו אותי לקנות ואני אהבתי לעשות.

389

01:49:13,800 <-- 01:49:02,200
כמה זמן הליכה לשוק?
-למיטב זכרוני, לדעתי בערך 3 שעות.

390

01:49:22,520 <-- 01:49:13,880
כלומר לפי הערכה שלי, משום שלי היה נראה
ממש רחוק, לדעתי זה בערך 3 שעות הליכה.

391

01:49:26,880 <-- 01:49:22,600
השוק היה מאוד מרוחק.

392

01:49:28,320 <-- 01:49:26,960
איך שלחו אותך עם אנשים?

393

01:49:38,480 <-- 01:49:28,400
מבעוד מועד אימי ביקשה ממישהו שאני
אמורה להצטרף אליהם מוקדם בשעה 05:00,

394

01:49:43,800 <-- 01:49:38,560
אני צריכה לפגוש אותם בנקודה שנקבעה מראש,
והיא ביקשה מהם "קחו אותה אתכם,

395

01:49:46,840 <-- 01:49:43,880
ותקנו עבורי את זה ואת זה",
ונתנה את הכסף ושלחה אותי.

396

01:49:59,800 <-- 01:49:46,920
הלכתי עם אנשים שמכרו כלי חרסינה או
שמכרו תבואה, לכן חיכתי עד שסיימו למכור,

397

01:50:01,800 <-- 01:49:59,880
רק אחרי זה הפנו אלי.

398

01:50:10,760 <-- 01:50:01,880
לפעמים לקחתי למכור "טף",
לפעמים שמו ביצים למכירה בתוך הטף.

399

01:50:14,040 <-- 01:50:10,840
בכסף שמכרתי קניתי דברים אחרים,

400

01:50:22,880 <-- 01:50:14,120
איך לקחת את זה? -בבד, שק מעור שאת זה
את שמה על הגב בעזרת בד.

401

01:50:29,360 <-- 01:50:22,960
אם אותו איש שהלכת איתו היה לו חמור.

402

01:50:38,360 <-- 01:50:29,440
לפי מה שאני זוכרת, המקום היה הררי,
אבל האנשים שהיו איתי לא היה להם חמור.

403

01:50:43,920 <-- 01:50:38,440
אבל כאלה שהיה להם חמור.
הדרך הייתה מסוכנת והררית,

404

01:50:45,960 <-- 01:50:44,000
אחרי העליות את מגיעה לשטח מישורי.

405

01:50:52,400 <-- 01:50:46,040
בדרך חזרה הייתה ירידה תלולה, אם החלקת
על אבן את מוצאת את עצמך בתהום.

406

01:51:00,400 <-- 01:50:52,480
זו הדרך שאני זוכרת, עכשיו אני אומרת
לעצמי איך לא פחדתי ללכת בדרך הזו!

407

01:51:04,680 <-- 01:51:00,480
בגלל שזו דרך חיים.
כן, כמו כולם, דרך שכולם עוברים ושבים.

408

01:51:08,200 <-- 01:51:04,760

זה הדבר שאני זוכרת שעשיתי.

409

01:51:13,360 <-- 01:51:08,280

גם הגוף מכיר. -נשלחנו גם אל השכנים לקרוא לבונה (לשתות קפה).

410

01:51:20,000 <-- 01:51:13,440

רגע, קודם כל תמשיכי לספר לי על השוק, אם הדרך ארכה 3 שעות גם שם ישבת וחיכת?

411

01:51:24,240 <-- 01:51:20,080

כן. -בסה"כ... רק בערב את נכנסת, את חוזרת בערב.

412

01:51:29,440 <-- 01:51:24,320

נגיד אם זה לפי שעות, אז חזרנו בערך בשעה שבע, שמונה בערב,

413

01:51:36,240 <-- 01:51:29,520

יצאנו בשעה 05:00 בבוקר לפני הזריחה כדי לא ללכת בחום.

414

01:51:43,960 <-- 01:51:36,320

איך שהשמש מתחילה להיות לוחטת, את מגיעה לשם בערך בין 9 ל 10,

415

01:51:55,560 <-- 01:51:44,040

אחרי שאת מגיעה לשם זה תלוי לפי השוק, היו פעמים שמכרנו תוך חצי שעה, שעה.

416

01:52:09,120 <-- 01:51:55,640

היו תקופות מוצלחות, לקראת החגים וחתונות הסחורה נמכרה מהר, סירים וכדים לחתונה.

417

01:52:17,520 <-- 01:52:09,200
אם הסחורה לא נמכרה, זה לקח יותר זמן,
הכי הרבה שלקח לנו זה היה אולי שעתיים.

418

01:52:22,480 <-- 01:52:17,600
אם הצלחת למכור מהר, אז מיד את חוזרת
אחרי סיבוב קצר לקניות שאת צריכה.

419

01:52:31,480 <-- 01:52:22,560
לפעמים יש מושג שנקרא "סחורה אחרונה"
זה בסוף יום שוק במחירים מוזלים.

420

01:52:36,000 <-- 01:52:31,560
תמיד היה שווה להמתין לסוף היום,
זה מה שבעצם עיב אותך וגרם למיאוס.

421

01:52:39,160 <-- 01:52:36,080
המחירים בשעות היו יקרים
לעומת בשעות הערב.

422

01:52:43,160 <-- 01:52:39,240
כי הסוחרים לא רצו להיסחב בחזרה
עם הסחורה שהביאו עמם,

423

01:52:47,160 <-- 01:52:43,240
סחורה שערכה בבוקר היה 20 בר,
בערב שווה בין 5 ל 10 בר.

424

01:52:56,800 <-- 01:52:47,240
מלא אנשים המתינו לשעה הזאת,
לסוף יום של שוק, כדי לקנות בזול.

425

01:52:59,760 <-- 01:52:56,880
מה עשית בינתיים עד שהאנשים
מכרו את הסחורה שלהם?

426

01:53:08,160 <-- 01:52:59,840

שמרתי על הדברים, כי הם מכרו
את הסחורה שלקחתי עבורי,

427

01:53:14,000 <-- 01:53:08,240
לכן שמרתי על הדברים שלהם,
עד שיסיימו ויחזרו חזרה מהבילוי

428

01:53:20,600 <-- 01:53:14,080
לפעמים הלכו לשתות טלה וכו'.
עד שחזרו שמרתי על הדברים שלהם,

429

01:53:27,000 <-- 01:53:20,680
אם הייתי עם אנשים נוספים,
הם מכרו את הסחורה שלי ושלחם יחד.

430

01:53:37,480 <-- 01:53:27,080
היו רגעים שלקחו אותי להסתובב איתם,
אם הכל נמכר ולא היה על מה לשמור.

431

01:53:44,560 <-- 01:53:37,560
מאוד אהבתי את השוק, בעיקר לראות את
המוכרים, רובם הגדול היו מוסלמים.

432

01:53:50,960 <-- 01:53:44,640
אהבתי לראות איך שפרשו את פולי הקפה,
הסוכריות, כיף לראות שכך מסודר.

433

01:53:56,640 <-- 01:53:51,040
היה כיף לראות עדר של כבשים,
של פרות ושל החמורים הכל בנפרד.

434

01:54:07,640 <-- 01:53:56,720
בעיקר של הדברים הקטנים, הסוכריות וכו'.
נותן הרבה מוטיבציה ללכת שוב ושוב לשוק.

435

01:54:10,040 <-- 01:54:07,720
כל דבר שאת רוצה את מוצאת בשוק,

לכן שולחים אותך לקנות.

436

01:54:12,320 <-- 01:54:10,120

לכן, אהבתי ללכת לקניות.

437

01:54:17,800 <-- 01:54:12,400

זה היה נראה כמו חנות?
-לא חנות, זה היה שטח פתוח,

438

01:54:26,480 <-- 01:54:17,880

היו כמה עצים סוג של צל, כל אחד ישב
עם הסחורה מתחת עץ.

439

01:54:36,920 <-- 01:54:26,560

זאת הסיבה שהשוק נפתח מוקדם בבוקר,
בכל מקרה הייתה שעת פתיחה קבועה.

440

01:54:43,920 <-- 01:54:37,000

בגלל שלא הייתה ציליה כמו חנות רגילה,
בשעות שהיה עומס חום קיפלו את הבסטה.

441

01:54:48,320 <-- 01:54:44,000

זה היה שטח פתוח ולא חנות סגורה.

442

01:54:50,800 <-- 01:54:48,400

רק בעיר ראינו חנות.

443

01:54:57,000 <-- 01:54:50,880

מה עם אוכל?
-לקחנו איתנו אוכל, לחם, אינג'רה ואוכל.

444

01:55:09,440 <-- 01:54:57,080

אני זוכרת שהיה עץ שכולם עצרו שם למנוחה.
במקום ההוא ראית מי בא לשוק ומי לא,

445

01:55:22,080 <-- 01:55:09,520

לרוב את פוגשת את אותם האנשים שהיו
בשבוע לפני, בד"כ הסוחרים הלכו לשוק.

446

01:55:30,240 <-- 01:55:22,160
בעץ ההוא כולם נחו ופגשו זה את זה,
משם את הולכת ישר לשוק.

447

01:55:34,920 <-- 01:55:30,320
אני זוכרת שכל אחד חילק מהאוכל שהביא.

448

01:55:45,160 <-- 01:55:35,000
הביאו אנג'רה עם ממרח חמאה,
זה היה ממש טעים.

449

01:55:56,320 <-- 01:55:45,240
כדי שלא יתקלקל האוכל בדרך בגלל החום
הייתה שיטה איך לשמור על הטרייות שלו.

450

01:56:01,840 <-- 01:55:56,400
בהפסקה את אוכלת לחם ושותה מים וממשיכה
הלאה, אם את רעבה שוב אז את אוכלת בשוק.

451

01:56:09,800 <-- 01:56:01,920
אם לא אכלת בשוק אז בדרך חזרה מהשוק
שוב את נחה מתחת לאותו עץ.

452

01:56:18,640 <-- 01:56:09,880
העץ ההוא היה מקום מרכזי לכולם,
נפגשת עם כולם ושואלת לשלום וכו'.

453

01:56:21,760 <-- 01:56:18,720
אני זוכרת שזה היה שכולם נחו תחתיו.

454

01:56:27,880 <-- 01:56:21,840
בכל פעם שהלכת היה לך מקום
קבוע או מה שהיה פנוי?

455

01:56:34,960 <-- 01:56:27,960

לרוב היה מקום קבוע לפי הסביבה,
אם מישהו תפס אז את זזה הצידה.

456

01:56:39,160 <-- 01:56:35,040

אבל כל אחד מצא מקום לשבת,

457

01:56:43,760 <-- 01:56:39,240

מי שבא מהכפר שלנו,
המיקום הוא לפי הסחורה שלך!

458

01:56:51,280 <-- 01:56:43,840

מי שמכר כלי חרסינה ישב במקום אחד,
מי שמכר תבואה ישב במקום אחד.

459

01:57:00,480 <-- 01:56:51,360

נניח שאת מוכרת תבואה, אז את יושבת
איתם בצד באזור של התבואה.

460

01:57:13,480 <-- 01:57:00,560

המוסלמים מכרו פולי קפה ותבלינים, לכן את
יודעת את מיקומך מראש לפי סוג הסחורה.

461

01:57:21,400 <-- 01:57:13,560

אנשים מתרחקים זה מזה רק בגלל ריב,
אבל לרוב מישהו שמר לך על המקום.

462

01:57:30,920 <-- 01:57:21,480

נתקלת בריב? -ביניהם, ראיתי מרחוק
אבל לא עם האנשים שהלכתי איתם.

463

01:57:37,960 <-- 01:57:31,000

אבל מרחוק את רואה שאנשים רבים, בגלל כסף
או מסיבות שונות, מאי הבנה בגלל מחירים.

464

01:57:45,600 <-- 01:57:38,040

באותו רגע של ריב יש מהומה בשוק,
פעם אחת קרה שקיפלנו מוקדם בגלל ריב.

465

01:57:53,600 <-- 01:57:45,680
מה? -כי רבו, לא יודעת מה הייתה הסיבה,
אבל בגלל ריב מסוים כל אחד מצטרף,

466

01:58:01,400 <-- 01:57:53,680
כתוצאה מזה נוצרה מהומה לא קלה,
בגלל זה כולם מתפזרים מהשוק.

467

01:58:10,160 <-- 01:58:01,480
אין סדר ומשמעת בשוק,
לכן התקפלנו מוקדם משם, מפחיד,

468

01:58:13,680 <-- 01:58:10,240
בגלל זריקות האבנים,
את עלולה להיפגע מזה.

469

01:58:18,680 <-- 01:58:13,760
זה הורס את הטעם הטוב של השוק,
כששאלו אנשים, "איך היה?"

470

01:58:20,480 <-- 01:58:18,760
אז ענו אנשים "היה בלאגן!"

471

01:58:23,520 <-- 01:58:20,560
אני זוכרת שקרה מקרה כזה.

472

01:58:32,400 <-- 01:58:23,600
היו שוטרים בסביבה?
-לא היו שוטרים, אבל נראה לי שהיו שם

473

01:58:42,600 <-- 01:58:32,480
אנשים שאחראים על סדר ומשמעת,
אנשים שנחשבו כמנהיגים.

474

01:58:46,040 <-- 01:58:42,680
גם אם לא קראנו להם שוטרים כמו בארץ,
אבל היו.

475

01:59:00,320 <-- 01:58:46,120
אז זה, היו שני שווקים ובשוק האחר
כן ראיתי שוטרים חמושים, הייתה הרתעה שם.

476

01:59:11,080 <-- 01:59:00,400
השוק היה בשטח פתוח, מקום שפלה,
לעומת השוק השני שהיה הררי.

477

01:59:20,520 <-- 01:59:11,160
במה הם שונים? - בסחורה, מה שלא היה
באזור הררי היה באזורי שפלה.

478

01:59:23,520 <-- 01:59:20,600
זה היה ההבדל.

479

01:59:31,560 <-- 01:59:23,600
בתקופה הזאת ששלחו אותך,
בת כמה היית?

480

01:59:40,360 <-- 01:59:31,640
בת 7 להערכתי.
-הייתה לך הרבה אחריות!

481

01:59:45,680 <-- 01:59:40,440
כן, שלחו אותך לפי היכולת שלך.

482

01:59:56,200 <-- 01:59:45,760
באתיופיה עוד בגיל ינקות הטילו
עליך אחריות, לכן זה מחשל אותך,

483

02:00:00,480 <-- 01:59:56,280
את הופכת ליותר אחראית ובוגרת,

לומדת הרבה דברים,

484

02:00:05,080 <-- 02:00:00,560

בלי בעיות. -אם יחטפו אותך?

-את מצליחה להתגבר.

485

02:00:14,520 <-- 02:00:05,160

את לא הולכת לבד כדי שלא יחטפו אותך,
אם את הולכת עם אנשים לא יגע בך מישהו.

486

02:00:20,400 <-- 02:00:14,600

האנשים שליוו אותך היו אנשים ששמם
הלך לפניהם, נחשבים חזקים וגיבורים.

487

02:00:27,840 <-- 02:00:20,480

לכן, לא יוצא שאת הולכת לבדך,

כולם הלכו עם מישהו, לא לבד!

488

02:00:32,360 <-- 02:00:27,920

בעיקר אם את בחורה עלולה להיתקל
בדברים לא נעימים.

489

02:00:44,360 <-- 02:00:32,440

אונס, חטיפה,

בגלל זה שום בחורה לא הלכה לבדה,

490

02:00:47,760 <-- 02:00:44,440

רק עם שכנים, קרובים

או עם אנשים שאת סומכת עליהם.

491

02:00:54,640 <-- 02:00:47,840

ניסו לחטוף אותך? -לא.

-לא נתקלת? -לא נתקלתי במקרה כזה.

492

02:00:55,640 <-- 02:00:54,720

גם לא שמעתי על זה.

493

02:01:02,120 <-- 02:00:55,720
אחותך? -מה? -גם לאחותך לא קרה?
-גם לאחותי לא קרה.

494

02:01:09,120 <-- 02:01:02,200
משום שכולנו יצאנו בליווי מישהו,
לכל מקום הלכנו כקבוצה, אפילו להביא מים.

495

02:01:18,000 <-- 02:01:09,200
גם לשוק הלכנו יחד עם אנשים,
לכן לא קל לחטוף.

496

02:01:26,080 <-- 02:01:18,080
למה? - כי שמרו עליך,
אבל כשאת לבד זה עלול לקרות משהו.

497

02:01:38,200 <-- 02:01:26,160
האם נשלחת לחקלאות?
כן, שלחו אותי כדי לתת אוכל לאבא שלי.

498

02:01:48,560 <-- 02:01:38,280
הלכתי עם אחותי לתת לו מים ואוכל,
אחותי עזרה קצת בעבודה.

499

02:01:54,800 <-- 02:01:48,640
כלומר בלערבב את האדמה היטב עם הזרעים,
כשאבי חרש ערבבנו את האדמה אחריו עם היד,

500

02:02:00,280 <-- 02:01:54,880
אני גם עזרתי מעט מה שיכולתי,
אז הלכתי גם לחקלאות.

501

02:02:05,480 <-- 02:02:00,360
איפה שהם (ההורים) שלחו אותך,
את הלכת לעשות.

502

02:02:10,080 <-- 02:02:05,560
מה את זוכרת כשהלכת לחקלאות?
-כשהלכתי לחקלאות. -כן!

503

02:02:20,600 <-- 02:02:10,160
מה שזכור לי היטב זה שאהבתי לראות חיות
בר קטנות וגדולות בדרך לחקלאות.

504

02:02:31,600 <-- 02:02:20,680
כשלקחנו אוכל לאבא היינו צריכות
להגיע בזריזות,

505

02:02:39,600 <-- 02:02:31,680
כל פעם שמצאתי חרקים מתים בדרך,
היה חשוב לי לחקור מה סיבת המוות.

506

02:02:55,600 <-- 02:02:39,680
אולי הפרות דרכו עליהם, לכן בזבזתי
את רוב הזמן בלחקור, בלי לשים לב לזמן.

507

02:03:00,280 <-- 02:02:55,680
גם יש לך הזדמנות להסתכל על כל האברים,
רגליים, זכר או נקבה וכו'.

508

02:03:05,880 <-- 02:03:00,360
בזמן הזה אחותי כבר הגיעה
ונתנה את האנג'רה והמים,

509

02:03:10,480 <-- 02:03:05,960
הגעתי עם ראש למטה.
ונענשתי על כך במכות.

510

02:03:13,480 <-- 02:03:10,560
צעקו עלי, " אחותך כבר הגיעה,
איפה היית עד עכשיו?"

511

02:03:16,360 <-- 02:03:13,560

אני זוכרת שחטפתי מכות כעונש.

512

02:03:20,360 <-- 02:03:16,440

מי העניש אותך?

-אבא שלי, משום שלא הגעתי בזמן.

513

02:03:25,320 <-- 02:03:20,440

אם שלחו אותך את חייבת להגיע מהר.

514

02:03:34,560 <-- 02:03:25,400

בקטע הזה אני החרקים משכו את תשומת ליבי, מאוד אהבתי להסתכל על הצבע.

515

02:03:44,880 <-- 02:03:34,640

כשהפרפר עף עקבתי אחריו לאן הוא עף, לכן ביער את נתקלת בכל מיני חיות,

516

02:03:49,680 <-- 02:03:44,960

אז -מה זה?

-למעלה!

517

02:04:06,680 <-- 02:03:49,760

אוקי, טוב, סיפרת על פרפר. כשאת רואה פרפר על עץ, כשהפרפר עף

518

02:04:16,680 <-- 02:04:06,760

כשעקבתי אחרי הפרפר סטיתי מהדרך, כדי ללכת אל היעד הייתי צריך לחזור שוב.

519

02:04:19,680 <-- 02:04:16,760

לכן לא הגעתי בזמן למקום ששלחו אותי. עשיתי גם דברים כאלה.

520

02:04:26,880 <-- 02:04:19,760

לפעמים הצלחתי למצוא את אותו הפרפר ולפעמים מצאתי תולעת אחרת.

521

02:04:39,240 <-- 02:04:26,960
ראיתי מרבה רגליים על העץ או על האדמה,
מאוד אהבתי להסתכל עליהם, אז...

522

02:04:45,240 <-- 02:04:39,320
חקלאות זה דבר שמאפשר לך
לראות המון דברים.

523

02:04:50,640 <-- 02:04:45,320
או.קי, במה הענישו אותך?
במה הרביצו לך?

524

02:05:03,640 <-- 02:04:50,720
עם שוט הצלפה שעשוי מעור,
זה מיועד בעיקר לשוורים בזמן חרישה.

525

02:05:09,760 <-- 02:05:03,720
או בכל דבר שהיה בהישג יד,
היה גם צביטות.

526

02:05:21,760 <-- 02:05:09,840
עם מה נענשת הכי חזק?
-עם שוט, רק את זה אני זוכרת.

527

02:05:25,480 <-- 02:05:21,840
שאר העונשים היו בקטנה,
אבל את זה אני זוכרת טוב.

528

02:05:36,240 <-- 02:05:25,560
אז נענשתי בגלל הטענה "למה?!"
מבחינתי היום אני יכולה להסביר למה.

529

02:05:41,480 <-- 02:05:36,320
אז מה יכולתי להגיד "בגלל חרקים מתים!"
מה יכולתי להגיד?!

530

02:05:49,600 <-- 02:05:41,560
לא הייתה לי תשובה, למרות המכות שחטפתי
המשכתי לעבוד כרגיל.

531

02:05:53,760 <-- 02:05:49,680
את זה אני זוכרת היטב,
משום שחטפתי מכות רציניות!

532

02:06:04,760 <-- 02:05:53,840
מאז התחלתי קצת לפחד שלא לעשות שוב,
אלא לבצע את המשימה בשיא המהירות.

533

02:06:10,880 <-- 02:06:04,840
האם אבא שלך לימד אותך על חקלאות?
-על חקלאות, כלום!

534

02:06:18,640 <-- 02:06:10,960
על נטיעות בחצר?
-לימד אותי איך לנקש עשבים שוטים ביבול.

535

02:06:31,640 <-- 02:06:18,720
זה היה ביבול שגדל בחצר,
כל מיני סוגי יבול כמו תירס, דלעת וכו'.

536

02:06:38,720 <-- 02:06:31,720
גם שם צריך לנקש את העשבים הלא שייכים,
כל בוקר לפני שהלך לעבודה הוא נהג לנקש

537

02:06:46,720 <-- 02:06:38,800
בחצר, זו עבודה שהם ביצעו בזמנם החופשי
מעבר לעבודה רגילה.

538

02:06:51,720 <-- 02:06:46,800
את זה הוא (אבי) לימד אותי איך לעשות.

539

02:07:04,520 <-- 02:06:51,800
אבל לחרוש זו לא עבודה לנשים, לא נתקלתי,

לכן גם לא לימד אותי לחרוש.

540

02:07:10,480 <-- 02:07:04,600

לא ניסיתי. -אז מה הוא לימד אותך?
-בחצר? -כן! ספרי לי.

541

02:07:14,880 <-- 02:07:10,560

הוא או היא, אימי, עשתה לרוב את
העבודה בחצר,

542

02:07:21,880 <-- 02:07:14,960

בגלל שזה היה קרוב לבית, כדי לחזור מהר
לבשל או לחזור לילדים במידת הצורך.

543

02:07:24,240 <-- 02:07:21,960

לכן אימי עבדה בחצר, לכן למדתי ממנה.

544

02:07:31,360 <-- 02:07:24,320

לפעמים הוא (אבא שלי) קם מוקדם בבוקר
והספיק לעבוד הרבה בחצר,

545

02:07:34,240 <-- 02:07:31,440

מאיפה שהוא הפסיק אימי המשיכה.

546

02:07:43,920 <-- 02:07:34,320

לי הייתה הזדמנות ללמוד משניהם,
איך לנקש עשבים ואיזה סוגי עשבים וכו'.

547

02:07:48,800 <-- 02:07:44,000

אני זוכרת שפעם אחת במקום עשבים שוטים
עקרתי את היבול בטעות.

548

02:07:53,800 <-- 02:07:48,880

את חייבת להבדיל מה היבול ומה העשב!
אבל אני עקרתי את היבול מהשורש

549

02:08:00,200 <-- 02:07:53,880
כי זה נראה אותו דבר.
למשל היה משהו שהיה דומה לצמח תירס.

550
02:08:04,680 <-- 02:08:00,280
קשה להבדיל למי שאין לו ניסיון בזה,
אבל הם ידעו להבדיל היטב.

551
02:08:07,280 <-- 02:08:04,760
אני זוכרת שעקרתי הכל

552
02:08:10,160 <-- 02:08:07,360
אבל את לומדת מטעויות.

553
02:08:18,560 <-- 02:08:10,240
בפעם הבאה תדעי להבדיל
בין שעורה אמיתית לשעורה דומה.

554
02:08:26,360 <-- 02:08:18,640
הן נראות זהות, לי למשל היה קשה להבדיל
ביניהן עד שהראו לי את ההבדלים הקטנים.

555
02:08:31,600 <-- 02:08:26,440
כי הכל נראה לך כמו עשבים,
את צריכה לדעת להבדיל ביניהם.

556
02:08:41,920 <-- 02:08:31,680
מה עוד גידלתם בחצר?
-בחצר גידלנו דלעת.

557
02:08:56,920 <-- 02:08:42,000
את בעצמך גידלת? -אני גידלתי קישואים,
תירס, דלעת, את אלה גידלתי.

558
02:09:05,920 <-- 02:08:57,000
הסיבה שגידלתנו את אלה זה בגלל שיכולת
ללוות את התהליך מהזריעה דרך הנביטה,

559

02:09:10,920 <-- 02:09:06,000
עד שצומח ואת רואה כבר את הדלעת במלואה.

560

02:09:25,920 <-- 02:09:11,000
גידלנו דלעת חלולה לשימוש רבים,
כמו כד, עשינו מזה גם כוסות.

561

02:09:33,040 <-- 02:09:26,000
עשינו מזה גם צעצועים וכל מיני שימושים
נוספים באמצעות הדלעת החלולה.

562

02:09:41,040 <-- 02:09:33,120
זה משהו שצומח וגדל מהר,
לכן את נוטעת אותו בחצר,

563

02:09:47,560 <-- 02:09:41,120
בנוסף לזה נתנו לך לשתול את זה
כדי שתוכלי ללמוד, לטפל ולהשקות במים.

564

02:09:53,680 <-- 02:09:47,640
מאיפה הבאת מים?
-מהבית, ממה שהבאת מהנהר.

565

02:10:02,480 <-- 02:09:53,760
כשהלכת לנהר להביא מים הבאת איתך
בכד קטן מים שמיועדים לצמח הדלעת.

566

02:10:08,000 <-- 02:10:02,560
כל ערב את חייבת להשקות
כדי שיגדל כמו שצריך.

567

02:10:15,000 <-- 02:10:08,080
את חייבת לדאוג שהעדר
או חיות אחרות לא דרכו על הצמח.

568

02:10:20,120 <-- 02:10:15,080
מה משך אותך לגדל את זה?
-בשבילי, כי זה היה ממש כיף.

569

02:10:31,720 <-- 02:10:20,200
היתה תחרות בין הילדים של השכונה,
זאת עונת הגידולים, כשראית אצל אחרים

570

02:10:36,560 <-- 02:10:31,800
שהגידול נראה אחרת,
את כולך מרגישה רע עם עצמך.

571

02:10:42,000 <-- 02:10:36,640
את שואלת את עצמך "מה אני שונה מהם?!"
לכן את גם רוצה לגדל כמוהם.

572

02:10:51,720 <-- 02:10:42,080
כדי שיוציא דלעת כפולה, אני זוכרת ששמנו
עלינו תינוקת על הגב בזמן שתילת הזרעים.

573

02:10:57,720 <-- 02:10:51,800
עשינו כך כי סיפרו לנו שזה מה שצריך
בזמן השתילה.

574

02:11:05,720 <-- 02:10:57,800
כך ביקרנו בכל החצרות כדי לראות
של מי צמח ושל מי נבל.

575

02:11:12,000 <-- 02:11:05,800
זה היה נחמד מאוד. זה סוג של תחרות,
בעיקר כשאת רואה את התוצר הסופי.

576

02:11:18,000 <-- 02:11:12,080
הם לא מכריחים אותך זה מרצונך החופשי,
רק נתנו לך שטח מתוחם לצורך זה.

577

02:11:20,000 <-- 02:11:18,080

תרצי תשתלי לא תרצי את לא חייבת!

578

02:11:24,480 <-- 02:11:20,080
לכן עשית את זה, לא בגלל שהכריחו אותי.

579

02:11:33,720 <-- 02:11:24,560
לא היו הרבה שגידלו תירס משום שזה מצריך שטח יותר גדול, מה שקיבלת זה קטן.

580

02:11:37,120 <-- 02:11:33,800
לכן את בוחרת לגדל יבול אחר.

581

02:11:43,720 <-- 02:11:37,200
מה שכן ניסיתי עונה לגדל תירס, אומנם לא זכיתי לראות משהו.

582

02:11:50,560 <-- 02:11:43,800
אני זוכרת שזה צמח עד שלב מסוים וזהו, השקתי מים וכו'.

583

02:11:57,080 <-- 02:11:50,640
מה עושים עם דלעת?
-דלעת? -שימושים שונים.

584

02:12:01,200 <-- 02:11:57,160
הדלעת החלולה נראית כמו הדלעת הרגילה

585

02:12:07,800 <-- 02:12:01,280
תמתיני, מהתחלה!
-הדלעת החלולה דומה לדלעת הרגילה.

586

02:12:14,800 <-- 02:12:07,880
נראות אותו דבר, הדלעת החלולה יש לה מגוון צורות שונות.

587

02:12:28,400 <-- 02:12:14,880

אחרי שהדלעת החלולה בשלה היטב,
את עוקרת אותה מהאדמה,

588

02:12:37,880 <-- 02:12:28,480
לוקחת וטומנת אותו בתוך הרפש של הפרות,
לפחות למשך שבוע.

589

02:12:59,880 <-- 02:12:37,960
הרפש לשל הפרות גורם לדלעת החלולה
להתחמם מבפנים ואז הגרעינים נושרים לתוכה

590

02:13:04,200 <-- 02:12:59,960
אחרי שבוע את מוציאה אותה מתוך הרפש,
וזורקת את הגרעינים ומייבשת.

591

02:13:09,600 <-- 02:13:04,280
שמים את זה פתוח?
- את חותכת את זה או כשזה אטום.

592

02:13:16,600 <-- 02:13:09,680
תלוי איזו צורה את רוצה, אם זה כד למים
אז משאירה אותה בצורתה המקורית.

593

02:13:23,480 <-- 02:13:16,680
משום שהכד יש לו צוואר והתחתית רחב.

594

02:13:36,080 <-- 02:13:23,560
תלוי לפי הצורה, משום שהדלעת גדלה במגוון
צורות שונות, צורת כד, צורה גלילית.

595

02:13:38,120 <-- 02:13:36,160
את הצורה הגלילית את יכולה לחתוך
לאיזה גודל שתרצי, קצר או ארוך.

596

02:13:57,400 <-- 02:13:38,200
עשינו מזה כלי למזיגת מים, כוסות, מצקת.
כפי שציינתי תלוי בגודל של החיתוך.

597

02:14:01,200 <-- 02:13:57,480

יש זרעים שונים לפי הצורה.

598

02:14:10,200 <-- 02:14:01,280

ניתן להשתמש בו ככלי אחסון לחמאה,
איך קוראים לזה? הכלי לאחסון חמאה.

599

02:14:13,880 <-- 02:14:10,280

מקשטים את הכלי עם חוטים רקומים וכו'.

600

02:14:19,880 <-- 02:14:13,960

לפני שהכנסת לתוך הרפש?
-לא, קודם את שמה ברפש

601

02:14:26,320 <-- 02:14:19,960

רק אח"כ מוציאה את הגרעינים,
לא שמנו אותו בתוך הצואה של הפרות,

602

02:14:37,520 <-- 02:14:26,400

אלא אחרי שהרפש התייבש ונהייה אבק,
בעצם זה כבר סוג של חומר הדברה.

603

02:14:42,000 <-- 02:14:37,600

הרי את זה את מפזרת על קרקע
חקלאית כדי שהקרע תהיה פוריה.

604

02:14:53,600 <-- 02:14:42,080

בזמן ניקוי הרפת נערם הרבה רפש של הפרות,
כשזה מתייבש נהייה סוג של אפר,

605

02:15:01,600 <-- 02:14:53,680

האפר הזה טוב לקרקע חקלאית,
זה סוג של חומר הדברה מעולה.

606

02:15:03,720 <-- 02:15:01,680

לכן פיזרנו אותו בחצר
ובשטח חקלאי להדברה.

607

02:15:15,360 <-- 02:15:03,800
את הדלעת החלולה טמנו בתוך הערימה הזו.
האפר הזה טוב ומחמם את הדלעת החלולה היטב.

608

02:15:26,920 <-- 02:15:15,440
הגרעינים נושרים בעצמם בתוך הדלעת.
ניתן גם לגרד אותם משם ביד אבל קשה יותר.

609

02:15:35,080 <-- 02:15:27,000
לכמה זמן?
-נראה לי חמישה ימים, שלושה, ארבעה.

610

02:15:39,000 <-- 02:15:35,160
תלוי בעובי של הדלעת.

611

02:15:46,000 <-- 02:15:39,080
טוב! -תלוי לפי היעוד,
ניתן להשתמש בו למזיגת מים, כוסות.

612

02:15:51,720 <-- 02:15:46,080
צריך לשרוף או זהו?
-כדי שיתפוס צבע שורפים עדינות

613

02:16:00,240 <-- 02:15:51,800
אבל מה שכן אחרי ההטמנה שם.
-מקבל צבע יפה, אח"כ שוטפת

614

02:16:07,240 <-- 02:16:00,320
צריך לוודא שלא יהיה לו טעם מר. -ו...?
- אם לא ניקית ביסודיות ולא הוצאת

615

02:16:25,240 <-- 02:16:07,320
את הגרעינים עלול להישאר ללו טעם מר,
אם עשית את עצמאית ביד הטעם המר נשאר.

616

02:16:29,240 <-- 02:16:25,320
על מנת שיהיה נקי ולא מר
את חייבת לעשות כך (לפי שיטת הטמנה)!

617

02:16:42,720 <-- 02:16:29,320
המים שאת שותה בכוס כזאת לא מרים,
אחרת זה מאוד מר.

618

02:16:50,720 <-- 02:16:42,800
אלא אם ייעדת את הדלעת לצורך קישוט
אז ניתן להוציא את הגרעינים בידיים.

619

02:16:57,360 <-- 02:16:50,800
המים שהבאתם מנהר מיועד גם לכביסה?
-לרוב לא כיבסנו בגדים בבית.

620

02:16:58,360 <-- 02:16:57,440
כיבסנו רק דברים קטנים,

621

02:17:04,360 <-- 02:16:58,440
משום שלא היה מספיק מים,
בנוסף לא היו כלים נוחים כדי לכבס,

622

02:17:10,920 <-- 02:17:04,440
אלא אם זה משהו דחוף אחרת לא כיבסנו בבית.

623

02:17:13,320 <-- 02:17:11,000
כיבסנו רק בנהר.

624

02:17:18,440 <-- 02:17:13,400
המים שהבאת מהנהר מספיק רק לשתייה.

625

02:17:25,440 <-- 02:17:18,520
כמה פעמים ביום שאבתם מים?
-תלוי לפי גודל המשפחה,

626

02:17:26,440 <-- 02:17:25,520

אם יש לך אירוע אז זה גם תלוי.

627

02:17:33,640 <-- 02:17:26,520

נגיד במהלך היום מינימום פעמיים.

628

02:17:39,880 <-- 02:17:33,720

יש זמנים קבועות, בשעות הבוקר או בערב, בגלל החום.

629

02:17:46,880 <-- 02:17:39,960

אם יש לך משפחה גדולה

אז בערך פעמיים, אפילו שלוש.

630

02:17:54,880 <-- 02:17:46,960

או פעם ביומיים או שלושה.

-זה מספיק? -לרוב זה היה לשתייה ורוטב.

631

02:18:01,880 <-- 02:17:54,960

אם הכנת טלה או שיש לך אורחים

אז חייבת כמות יותר גדולה של מים.

632

02:18:06,640 <-- 02:18:01,960

תלוי לפי הנסיבות של אותו רגע בבית.

633

02:18:12,080 <-- 02:18:06,720

רק הבנות הביאו את המים?

-רוב הזמן, למיטב זכרוני, היו רק בנות.

634

02:18:19,720 <-- 02:18:12,160

במקומות אחדים היו גברים שהביאו מים

עם ג'ריקן, במקומות יותר מתקדמים.

635

02:18:24,920 <-- 02:18:19,800

למשל אצל הסבים שלי מצד אבי הגברים

הביאו מים מהנהר באמצעות ג'ריקן גדול.

636

02:18:32,480 <-- 02:18:25,000
אבל בכד חרסינה רק הנשים השתמשו,
בכל המקומות.

637

02:18:38,680 <-- 02:18:32,560
מקום לשאיבת המים ולכביסה זה אותו מקום?

638

02:18:48,200 <-- 02:18:38,760
לא אותם המים. יש מעיין קטן שבוקע
מתוך האדמה מתוחם באבנים, מיועד לשתייה.

639

02:18:55,120 <-- 02:18:48,280
אבל לפעמים שואבים בנהר, אם מכבסים כאן,
אז את צריכה לשאוב מים ממקום יותר גבוה.

640

02:19:02,120 <-- 02:18:55,200
יתכן גם שהשכנים מעליך מכבסים
על מים שאת שואבת, את לא רואה.

641

02:19:07,120 <-- 02:19:02,200
אבל בגלל שזה נהר זורם אז לא כ"כ מפריע.

642

02:19:16,000 <-- 02:19:07,200
מה שכן לרוב שאבנו מים מתוך מעיין חפור
ששם בוקעים מים, ששימשה גם בקיץ,

643

02:19:18,520 <-- 02:19:16,080
יש מחסור במים בתקופת הקיץ.

644

02:19:30,520 <-- 02:19:18,600
הנהר מתייבש, האגם מתייבש, לכן הבור
שחפרנו שם יום לפני התמלא במהלך הלילה

645

02:19:38,040 <-- 02:19:30,600

ואת המים האלה נתנו לעדר הפרות כדי שלא
יסתכנו וישתו מהנהר בגלל סכנת עלוקה.

646

02:19:41,320 <-- 02:19:38,120
כי העדר עלול למות בגלל העלוקה.

647

02:19:44,320 <-- 02:19:41,400
מה "עלקת" ?
- עלקת זה עלוקה,

648

02:19:50,320 <-- 02:19:44,400
סוג של תולעת שנמצאת במים
היא מסוכנת לבני אדם ובעלי חיים.

649

02:19:54,560 <-- 02:19:50,400
זו בעיה שנגרמת בקיץ כתוצאה
מהתייבשות הנהר.

650

02:20:01,600 <-- 02:19:54,640
אבל בחורף אם הנהר זורם כרגיל,
את יכולה לשאוב ולקחת כך סתם.

651

02:20:09,120 <-- 02:20:01,680
לא מפריע אם מכבסים או לא,
כלומר המים נשארים נקיים.

652

02:20:12,480 <-- 02:20:09,200
אז מה עושים בקיץ?
-בעיה מאוד רצינית.

653

02:20:20,680 <-- 02:20:12,560
את חייבת לחסוך במים, לוקח לך הרבה זמן
עד שמגיע תורך לדלות מים.

654

02:20:23,360 <-- 02:20:20,760
את צריכה לשאוב מים מהבאר, סוג של מעיין.

655

02:20:39,160 <-- 02:20:23,440
אני זוכרת שהייתה תקופה שדלינו מים מהבאר
בעזרת ג'ריקן וחבל, זו באר ממש עמוקה.

656

02:20:49,160 <-- 02:20:39,240
לא יכולת לשאוב מים מהבאר בקלות,
אלא לשלשל חבל, לדלות ואח"כ להעביר לכד.

657

02:20:55,040 <-- 02:20:49,240
משום שהיו עוד אנשים, ארבעה לחמישה,
זה היה מאוד קשה.

658

02:21:09,680 <-- 02:20:55,120
במקביל את צריכה להשקות את העדר, בנהר.
שמה להם את המים בתוך השוקת בשביל העדר.

659

02:21:15,560 <-- 02:21:09,760
באותם רגעים הייתה התלהטות
יצרים בין השכנים השונים.

660

02:21:22,800 <-- 02:21:15,640
בגלל שהרועים רצו להשקות ראשונים את העדר
שלהם ולחזור לבית מהר ככל האפשר.

661

02:21:28,800 <-- 02:21:22,880
אלה טוענים, "אנחנו ראשונים"
ואלה טוענים, "אנחנו ראשונים"

662

02:21:31,240 <-- 02:21:28,880
כתוצאה מזה היה ריב.
זכור לך מקרה כזה?

663

02:21:43,640 <-- 02:21:31,320
כן, הזכות קדימה היא למי ששואב מים
לשתייה מאשר להשקות את העדר,

664

02:21:51,920 <-- 02:21:43,720
מה שקרה בעצם הוא שהרועים לא נתנו להם,
להיות ראשונים. אני רק התלוויתי.

665

02:21:57,800 <-- 02:21:52,000
אני זוכרת שהם רבו ביניהם, עד כדי כך
שהוא פצע אותו בראש באמצעות אבן,

666

02:22:04,120 <-- 02:21:57,880
בגלל שההוא לא נתן לו לשאוב מים.
זה טען "אני ראשון" וזה טען "אני ראשון".

667

02:22:08,560 <-- 02:22:04,200
עם מי הלכת? למיטב זכרוני הלכתי עם
שכנים.

668

02:22:17,200 <-- 02:22:08,640
אם היה מכות או ריב, אז גם את נשארתי
בלי מים או שמישהו נסוג.

669

02:22:19,440 <-- 02:22:17,280
הלכו מכות? - הלכו מכות.

670

02:22:25,800 <-- 02:22:19,520
מה קרה ביניהם? מה עשו זה לזה?
מה ראית במו עיניך?

671

02:22:31,800 <-- 02:22:25,880
הריב היה מי שואב מים ראשון מהבאר

672

02:22:37,800 <-- 02:22:31,880
אחד אמר "אני הגעתי לפניך לכן אני ראשון"
והשני אמר "מה פתאום?! אני לפניך!"

673

02:22:41,480 <-- 02:22:37,880
אח"כ כל אחד טען שהוא חייב
להשקות את העדר וכו'.

674

02:22:52,760 <-- 02:22:41,560

וזה נהיה כל אלים!
לכן כל אחד תפס מרחק והרים אבן,

675

02:22:57,520 <-- 02:22:52,840

מרגע שכל אחד עם אבן ביד,
החלו לזרוק זה על זה, אחד מהם החטיא

676

02:23:06,480 <-- 02:22:57,600

מיד השני דלק אחריו ופגע בו באבן,
אני שכחתי מי מהם היה הפוגע.

677

02:23:10,160 <-- 02:23:06,560

אני רק זוכרת שברחנו משם
בלי לעשות דבר.

678

02:23:13,640 <-- 02:23:10,240

מהיום ההוא לא ניתן היה ללכת שוב
למקום ההוא שמא יארוב לך.

679

02:23:20,640 <-- 02:23:13,720

האופציה היא ללכת לנהר אחר
עד שהדבר ישכח או עד יישוב הסיכסוך.

680

02:23:26,880 <-- 02:23:20,720

אחרת לא התאפשר לך לגשת לנהר ההוא שוב.

681

02:23:35,920 <-- 02:23:26,960

משום שאחד פצע את השני, לא ניתן לרדת שוב
רק אחרי שסלחו.

682

02:23:43,200 <-- 02:23:36,000

נפגשו? -לא זוכרת מה קרה אחרי זה.
אני בטוחה שהם נפגשו.

683

02:23:51,280 <-- 02:23:43,280
למה? משום שלא הייתה להן ברירה אחרת,
משום שכל מי ששמע בטוח גישר ביניהם.

684

02:23:54,280 <-- 02:23:51,360
אחרי שכבר ההורים שמעו על זה
אני בטוחה שגישרו ביניהם.

685

02:23:59,000 <-- 02:23:54,360
מה הדבר הראשון שעשית כשקמת בבוקר?
עד שגדלת,

686

02:24:03,720 <-- 02:23:59,080
כשקמת בבוקר מה הייתה העבודה?
איך היה נראה הבית?

687

02:24:04,720 <-- 02:24:03,800
זוכרת?

688

02:24:14,720 <-- 02:24:04,800
בבוקר... איזה סוג מטלה ביצעת?
-כשקמנו,

689

02:24:24,720 <-- 02:24:14,800
עם השנים כשגדלתי אני זוכרת יותר
שבשעות הבוקר רעיתי את העדר קרוב לשכונה

690

02:24:30,040 <-- 02:24:24,800
עד שהרועים סיימו לאכול ארוחת בוקר.
אני החלפתי אותם.

691

02:24:42,280 <-- 02:24:30,120
אח"כ חזרתי לבית וטאטאתי את הבית,
אכלנו ארוחת בוקר, אנג'רה בתבשיל חומוס.

692

02:24:45,800 <-- 02:24:42,360
או כל מה שהיה לאכול בבית אכלנו.

693

02:24:56,080 <-- 02:24:45,880
אחרי זה ניקינו את הבית ומשם ניגשנו
למטלה הבאה, לטחון קמח אם היה צריך.

694

02:25:00,080 <-- 02:24:56,160
עשינו דברים נוספים,
בעצם שיחקנו עם הילדים.

695

02:25:05,080 <-- 02:25:00,160
תלוי בעונה, בחורף הייתה הרבה עבודה.

696

02:25:10,960 <-- 02:25:05,160
מה? - בבוקר את עם העדר, אם זה
תקופת חרישה אח"כ ממשיכה לעבוד בחקלאות.

697

02:25:14,200 <-- 02:25:11,040
ואחרי יום עבודה בחקלאות, בדרך חזרה לבית
מביאה איתך עצים למדורה.

698

02:25:22,200 <-- 02:25:14,280
איך מקוששים עצים?
-ביער, מרחק מסוים מהסביבה שגרת.

699

02:25:30,040 <-- 02:25:22,280
היה ליד שטח החקלאות, בסמוך לזה
היה יער ושם את יכול למצוא עצים.

700

02:25:32,360 <-- 02:25:30,120
איפה שגרנו לא הייתה בעיה
למצוא עצים למדורה.

701

02:25:38,240 <-- 02:25:32,440
אחרי איסוף של ערימת עצים,
את קושרת עם רצועה ולוקחת לבית.

702

02:25:43,160 <-- 02:25:38,320
למחרת שוב אותו דבר.

703

02:25:45,800 <-- 02:25:43,240
חוץ מעצים עם מה עוד השתמשתם?

704

02:25:53,200 <-- 02:25:45,880
אצלנו השתמשנו בעצים,
היה גם רפס יבש מהצואה של הפרות.

705

02:26:07,800 <-- 02:25:53,280
איך עושים את זה? -גם של חמור.
הבאנו את הרפס מהמרעה, איפה שכל הפרות.

706

02:26:18,240 <-- 02:26:07,880
את הולכת למרעה ומלקטת את הרפס היבש,

707

02:26:24,160 <-- 02:26:18,320
היה עוד משהו שנקרא פחיסה שהוכנה לחורף.
-מה זה פחיסה?

708

02:26:34,160 <-- 02:26:24,240
את הפחיסה הכנו מתערובת של הרפס
ועשבים, מערבבים היטב כמו בוך.

709

02:26:44,160 <-- 02:26:34,240
את זה פורשים על שטח עישבי
כדי שלא יהיה חולי מידי.

710

02:26:47,360 <-- 02:26:44,240
התוצר הסופי נראה כמו צלחות,
לכן שמו מיד עליו משהו פחוס.

711

02:26:54,360 <-- 02:26:47,440
הכנו בערך בין 20 ל 30 פחיסות כאלה.
דומה ללחמים שטוחים.

712

02:27:04,320 <-- 02:26:54,440
אחרי ייבוש את שומרת את זה לתקופת החורף,
למדורה, לעומת רפש יבש שניתן למצוא בקיץ.

713

02:27:16,320 <-- 02:27:04,400
את ה"טפטף" (פחיסות רפש)?
-את הגללים אספנו מתוך הרפת בשביל להכין,

714

02:27:27,320 <-- 02:27:16,400
הסופנו עשבים וייבשנו כדי שישרף מהר באש
של המדורה, את זה הכנו בקיץ בשביל החורף.

715

02:27:35,400 <-- 02:27:27,400
היתה ערימה גדולה של פחיסות רפש יבש,
את זה הוספנו לעצים כדי להבעיר אש לבישול.

716

02:27:41,400 <-- 02:27:35,480
מי הכין את זה?-ההורים.
- גם את הכנת? -עזרתי, אני זוכרת.

717

02:27:52,400 <-- 02:27:41,480
איך? - את ערימת הרפש דרכתי
ברגליים כדי לערבב רפש עם העשבים,

718

02:27:59,200 <-- 02:27:52,480
הוספנו עשבים על מנת שיהיה עוד נפח
כלומר, שהפחיסות תהיינה עבות,

719

02:28:08,200 <-- 02:27:59,280
בדיוק כמו שהכנו בצק רגיל.
לכן דרכנו על התערובת כדי שיצא כנידרש.

720

02:28:15,200 <-- 02:28:08,280
אח"כ לוקחת בכפות ידיים ומשטחת
אותו בצורת פחיסות על המדשאה.

721

02:28:22,680 <-- 02:28:15,280
כמות של 20 בערך, תלוי לפי הכמות התערובת
שהכנת, על מנת להכין את זה אני עזרת.

722

02:28:32,680 <-- 02:28:22,760
מכינים כל יום? -לא כל יום, תלוי,
פעם בשבוע, פעם בשבועיים,

723

02:28:36,760 <-- 02:28:32,760
את לא יכולה כל יום.
את יכולה להכין אבל הכמות ממש מזערית,

724

02:28:41,760 <-- 02:28:36,840
משום שהרפס של הפרות חייב להערם
בכמות מספקת להכנה.

725

02:28:43,960 <-- 02:28:41,840
אבל פעם בשבוע או בשבועיים יש מספיק,

726

02:28:49,960 <-- 02:28:44,040
אם כל יום תאספי זה יהיה כמות
של פרה או של שלוש פרות, לא מספיק.

727

02:28:55,360 <-- 02:28:50,040
איפה המקום של הפרות?
- רפת, בתוך מכלאה.

728

02:29:06,360 <-- 02:28:55,440
אז לקחתם את הרפס מתוך המכלאה?
-מה? -יש רפת, והפרות עשו את צרכיהם.

729

02:29:15,360 <-- 02:29:06,440
את זה...כל...
לפי...לפי הזמן של,

730

02:29:18,200 <-- 02:29:15,440
את יכולה לנקות כל פעם

או לחכות שתיערם כמות גדולה יותר.

731

02:29:22,880 <-- 02:29:18,280

בלי קשר צריך לנקות גם בשביל
שלפרות לא יהיה יותר מידי בוץ.

732

02:29:40,760 <-- 02:29:22,960

לכן, הרפש של הקיץ הוא טוב ועבה,
את מלקטת בכלי קיבול ומכינה מה שצריך.

733

02:29:48,720 <-- 02:29:40,840

מה לגבי ייצור כלי חרסינה?
איך זה, אימא שלך עסקה בזה?

734

02:29:53,000 <-- 02:29:48,800

חרסינה? -כן! היא עסקה בזה, נכון?
-כי היא עסקה בזה.

735

02:29:58,080 <-- 02:29:53,080

האם את זכרת מה את עשית בחלק הזה?
איך?

736

02:30:06,440 <-- 02:29:58,160

אני זוכרת שהלכתי איתה (אימא)
להביא בוץ, בוץ או טיט.

737

02:30:13,800 <-- 02:30:06,520

חפרנו עמוק בתוך האדמה כדי להוציא את בוץ
איכותי, כדי שהחרסינה תהיה איכותית יותר.

738

02:30:21,800 <-- 02:30:13,880

תמיד הלכתי עם אימי למקום ההוא,
אחרי שחפרה והוציאה את הבוץ,

739

02:30:24,400 <-- 02:30:21,880

שמה בסלסלה והביאה.

740

02:30:32,560 <-- 02:30:24,480

עובר תהליך ארוך, מבשלים באש,
אחרי זה כותשים היטב וטוחנים.

741

02:30:41,560 <-- 02:30:32,640

בתהליך של הכתישה אני עזרתי לה
כדי שיהיה אבק, לגבי הטחינה אינני זוכרת.

742

02:30:52,560 <-- 02:30:41,640

לכן היא (אימא שלי) טחנה את הבוץ.
מה שכן הגשתי לה את הדברים, מים.

743

02:30:57,760 <-- 02:30:52,640

כאשר המים אזלו, או שהייתה צריכה
לשטוף ידיים.

744

02:31:03,000 <-- 02:30:57,840

בדברים האלה עזרתי לרוב.

745

02:31:06,480 <-- 02:31:03,080

מאיפה הבאתם את הבוץ?
-מאדמת טיט. -כמה זמן? -זה קרוב,

746

02:31:14,320 <-- 02:31:06,560

10 דקות, רבע שעה,
תלוי לפי סוג הבוץ, הכי הרבה 20 דקות.

747

02:31:17,400 <-- 02:31:14,400

לא נתקלתי במרחק יותר מזה.

748

02:31:27,520 <-- 02:31:17,480

הלכה להביא מקרקע חקלאית, מה שלקח זמן
זו החפירה עצמה, משום שזו אדמה מיוחדת.

749

02:31:36,320 <-- 02:31:27,600

לכן לוקח הרבה זמן לחפור, (אימי) חפרה

לאט לאט, עד שהבאנו לקח זמן רב.

750

02:31:41,320 <-- 02:31:36,400
איך הזמן הספיק לעבודות בית
ולעבודות כאלה?

751

02:31:43,880 <-- 02:31:41,400
היה מספיק זמן, כי לא עבדנו תמיד.

752

02:31:47,080 <-- 02:31:43,960
החרסינה?
-לא כל הזמן עבדנו בקדרות,

753

02:31:59,760 <-- 02:31:47,160
בדרך כלל רק בקיץ ייצרנו כלי חרסינה,
בגלל שלא עבדנו בחקלאות היה מספיק זמן.

754

02:32:08,280 <-- 02:31:59,840
אני זוכרת שכדי לעבוד בקדרות את צריכה
הכנה של בין שלושה לארבעה ימים מראש,

755

02:32:18,880 <-- 02:32:08,360
להביא את הבוץ, לשרוף באש,
אחרי זה צריך קירור, אח"כ כתישה וטחינה.

756

02:32:20,560 <-- 02:32:18,960
בדיוק כמו שאת מכינה אנג'רה,

757

02:32:24,800 <-- 02:32:20,640
את צריכה לטחון את הדגן טף, להכין בצק
ובסוף להכין אנג'רה, גם בזה אותו דבר.

758

02:32:30,880 <-- 02:32:24,880
גם זה עובר הרבה תהליכים,
לכן במשך שלושה ימים את רק מתכוננת.

759

02:32:39,880 <-- 02:32:30,960
איך קוראים לזה? חצץ, כתשה וטחנה
עד שיצא.

760

02:32:46,200 <-- 02:32:39,960
לא הכל נעשה בבת אחת,
לכן לא חסר זמן.

761

02:32:57,440 <-- 02:32:46,280
היא (אימא) אמר לך לבוא איתה או שבאת לבד?
-אמרה לי "בואי נלך למקום כזה וכזה"

762

02:33:02,080 <-- 02:32:57,520
הלכתי אחריה, גם כשהלכה לבקר
משפחה לקחה אותי עימה.

763

02:33:09,080 <-- 02:33:02,160
הסבירה לי כללי התנהגות ונימוסים
במידה והלכנו לבית של אחרים.

764

02:33:26,080 <-- 02:33:09,160
אני זוכרת שפעם אחת לקחה אותי לבית
של מישהו ונתנו לי לאכול לחם,

765

02:33:33,680 <-- 02:33:26,160
מרוב שכל כך התביישתי קיבלתי
את הלחם בלי לסרב,

766

02:33:37,200 <-- 02:33:33,760
היה משהו מאחורי נראה לי ריחיים מאבן,
כל פעם שנתנו לי לחם הסתרתי אותו שם,

767

02:33:44,640 <-- 02:33:37,280
לא אכלתי בכלל את הלחם, אבל חשבו אחרת
לכן נתנו לי שוב ושוב.

768

02:33:48,040 <-- 02:33:44,720

אני זוכרת שהשארתי ערימה של לחם שם.

769

02:33:55,640 <-- 02:33:48,120

זה היה ממש מביך לקבל אוכל
ולאכול אצל מישהו אחר.

770

02:33:59,360 <-- 02:33:55,720

תמיד אני נזכרת בלחם ההוא.

771

02:34:05,360 <-- 02:33:59,440

את סתם מקבלת רק מאי הנעימות
לסרב למישהו מלקבל אוכל,

772

02:34:08,880 <-- 02:34:05,440

כי זה מכובד! את צריכה לקבל בהכנעה
עם שתי ידיים מושטות וצמודות.

773

02:34:15,120 <-- 02:34:08,960

אחרי שקיבלתי החזקתי ביד מעט זמן
וזרקתי אותו לאחור,

774

02:34:21,600 <-- 02:34:15,200

אלו סוגי בגדים לבשת שם?

775

02:34:37,600 <-- 02:34:21,680

שמלות אתיופיות מסורתיות, אבי ארג לנו,
עם רקמה מסורתית על השרוולים והצווארון.

776

02:34:43,600 <-- 02:34:37,680

למטה מקושטת, שמלה קטנה וקצרה,
תמיד לבשתי שמלות כאלה.

777

02:34:52,480 <-- 02:34:43,680

מה עם נעליים? -לא היו נעליים,
עד שעברתי מהכפר לעיר, למיטב זכרוני,

778

02:34:56,520 <-- 02:34:52,560
לא היו לי נעליים, כולל כולם,
כולנו הלכנו בלי נעליים.

779

02:35:02,520 <-- 02:34:56,600
אבל במשחק תמיד הכנו "נעליים" מעלים
ונעלנו נעליים לכאורה, במשחק.

780

02:35:06,520 <-- 02:35:02,600
אין לי מושג מאיפה הבאנו
את הרעיון הזה של הנעליים,

781

02:35:10,160 <-- 02:35:06,600
מה שכן עשינו נעליים
מכל מיני דברים ושיחקנו.

782

02:35:13,440 <-- 02:35:10,240
כלומר רק לשם משחק.

783

02:35:21,440 <-- 02:35:13,520
ככל שאני זוכרת הלכנו יחפים בבוא,
נדקרנו ע"י קוצים, מיכשולים בדרך.

784

02:35:30,440 <-- 02:35:21,520
המקום שגרנו בו היה סלעי, שיחים קוצניים,
היו הרבה מיכשולים,

785

02:35:38,440 <-- 02:35:30,520
תמיד הלכתי בלי נעליים, למרות הפציעות
והדימומים המשכתי לדרוך על זה.

786

02:35:51,640 <-- 02:35:38,520
בתקופת הקיץ אחרי הקציר של התירס
הגבעולים שנשארים דוקרנים, כמו סכין.

787

02:35:59,560 <-- 02:35:51,720
למרות הפציעות הקשות ברגלינו

אחרי ניגוב עם הידיים המשכנו הלאה.

788

02:36:03,880 <-- 02:35:59,640

רוב הזמן לא היו נעליים.

789

02:36:10,320 <-- 02:36:03,960

מה לגבי תכשיטים?

באלו סוגי תכשיטים השתמשת בילדותך?

790

02:36:16,320 <-- 02:36:10,400

תכשיט? -כן?

-היה המון תכשיטים.

791

02:36:34,320 <-- 02:36:16,400

בחורף השתמשנו במשהו שנראה כמו מחרוזת,

חוררנו אותו במחט והשחלנו לזה חוטים.

792

02:36:47,320 <-- 02:36:34,400

והכנו מזה תכשיט לרגליים, ולצוואר,

אני אהבתי מאוד לעשות את זה.

793

02:36:51,320 <-- 02:36:47,400

כיום אין לי את אותה הסבלנות לעשות את

אותו הדבר, כי זה מאוד קשה.

794

02:36:58,520 <-- 02:36:51,400

את צריכה ללקט את זה מהחצר,

לרכך עם היד ולייבש, אח"כ לחורר במחט.

795

02:37:06,520 <-- 02:36:58,600

עושה מזה שרשרת ושמה על הצוואר ומשוויצה.

796

02:37:26,120 <-- 02:37:06,600

עגילים, את קוטפת פרח צהוב מעיפה את עלי

כותרת ומשאירה את עמוד עלי לצורך עגיל.

797

02:37:34,160 <-- 02:37:26,200
או את הפרח עם עלי הכותרת, אבל זה עגיל
ליום אחד אם זה עם עלי הכותרת.

798

02:37:38,600 <-- 02:37:34,240
כדי להישאר עם העגיל את צריכה להסיר
את העלי הכותרת, יש לו צורת עגיל.

799

02:37:44,720 <-- 02:37:38,680
את האוזניים שלנו אנחנו חוררנו בעצמנו
בעזרת קוצים, ע"י הקוץ של האטד.

800

02:37:50,720 <-- 02:37:44,800
או שחוררנו זו לזו,
או שאת מחורר לבד אם את לא פוחדת.

801

02:37:59,400 <-- 02:37:50,800
מי עשה לך ? -אני בעצמי.
-אני לא זוכרת שמישהי חוררה לי.

802

02:38:08,400 <-- 02:37:59,480
איך? -בעזרת קוץ, לקחתי קוץ ורצעתי,
כאב, דימם, היה פצע.

803

02:38:12,400 <-- 02:38:08,480
שמת'י על זה חמאה.

804

02:38:16,400 <-- 02:38:12,480
משלמת מחיר בשביל להתגנדר!
כך נהגו לצחוק על זה.

805

02:38:25,400 <-- 02:38:16,480
אחרי שאת רוצעת עם הקוץ, את משאירה אותו
לזמן מה וחוטכת קצת את הקצוות.

806

02:38:34,920 <-- 02:38:25,480
כמעט כל נערה ניסתה ועשתה

את זה למרות הכאב הכרוך בזה.

807

02:38:39,280 <-- 02:38:35,000
אני זוכרת שהרציעה התבצעה בעזרת קוץ.
-אוקי!

808

02:38:51,800 <-- 02:38:39,360
דבר נוסף שעשינו, כדי להראות עם שיער
ארוך הוספנו תוספות של עלים בעזרת חוטים,

809

02:38:56,240 <-- 02:38:51,880
השווצנו עם התוספות, "אין עלינו!",
שיער ארוך.

810

02:39:01,880 <-- 02:38:56,320
איזה עלה זה היה?
-ככל שזכור לי, אני לא זוכרת את השם.

811

02:39:12,080 <-- 02:39:01,960
מה שכן זה היה עלה ממש יפה, לא כל עלה,
זה צומח בחורף עם עלים רכים וחלקים.

812

02:39:16,760 <-- 02:39:12,160
עם התוספת של העלה הזו
את יכולה להתגנדר,

813

02:39:26,440 <-- 02:39:16,840
למיטב זכרוני, לא נתנו לי להאריך שיער,
לא רק לי אלא לכל הבנות היה אסור!

814

02:39:36,720 <-- 02:39:26,520
סיפרו לכם למה? -שלא ינשור לאוכל,
מכל מיני תירוצים לא אפשרו לך.

815

02:39:40,680 <-- 02:39:36,800
לא הבנתי למה!? אז מה עושים עם השיער?

816

02:39:44,960 <-- 02:39:40,760

אם את מאריכה שיער זה עלול לנשור
וליפול לתוך בצק,

817

02:39:49,440 <-- 02:39:45,040

שמא ינשור לתוך אוכל.

818

02:40:01,360 <-- 02:39:49,520

נראה לי שהייתה גם סיבה דתית
שלא אפשרו להאריך שיער.

819

02:40:03,720 <-- 02:40:01,440

מה עשיתן עם השיער?
-היה,

820

02:40:09,560 <-- 02:40:03,800

את לובשת בגדים של אימך,
של אביך ושל הסבים וכו'.

821

02:40:16,960 <-- 02:40:09,640

לובשת בגדים שונים ומשחקת.

822

02:40:19,560 <-- 02:40:17,040

התלבשת כשהם הסתכלו עליך?

823

02:40:26,800 <-- 02:40:19,640

רוב הזמן כשהם לא היו, כדי שתוכלי
לשחק במשחק של "אבא ואימא"

824

02:40:34,680 <-- 02:40:26,880

את חייבת לקחת את הבגדים של המבוגרים,
לפעמים כדי להצחיק כבת התלבשה כמו בן.

825

02:40:44,680 <-- 02:40:34,760

ממש מצחיק, כשהגבר נראה כמו אימא.

826

02:40:49,560 <-- 02:40:44,760
מה את זוכרת? -אני זוכרת דברים כאלו.

827

02:41:00,800 <-- 02:40:49,640
לקחנו את הבגדים של הורינו ולבשנו,
כדי להראות כאבא או כאימא, או מישהו אחר.

828

02:41:06,800 <-- 02:41:00,880
כך שיחקנו, כל אחת הביאה
משהו אחר מהבית.

829

02:41:10,920 <-- 02:41:06,880
הבאנו אותם בסתר וגם החזרנו בסתר.

830

02:41:16,920 <-- 02:41:11,000
בגלל שלא הרשו לנו לשחק,
טענו שבגדים זה לא משחק!

831

02:41:21,680 <-- 02:41:17,000
לכן כל אחת הביאה חלק מסוים, מטפחת,
שמלה, צעיף וסוגי לבוש שונים.

832

02:41:28,160 <-- 02:41:21,760
בשביל המשחק הבאנו לפי הצורך,
את זה אני זוכרת.

833

02:41:36,000 <-- 02:41:28,240
מה לגבי החגיגה בראש השנה,
שהילדים הסתובבו בין הבתים?

834

02:41:49,040 <-- 02:41:36,080
וואו, זה משהו שתמיד אני נזכרת, עד היום,
במיוחד בחודש "מסקרם" (ספטמבר).

835

02:42:00,040 <-- 02:41:49,120
הסתובבנו בין הבתים ואיחלנו שנה טובה,

עם פרחים חדשים שקטפנו בחוץ.

836

02:42:05,680 <-- 02:42:00,120
כשנתת להם פרח, הבטיחו לך שמלה חדשה
לשנה חדשה או דבר אחר.

837

02:42:16,680 <-- 02:42:05,760
אחדים נותנים לך טלה קטן
וזה גודל ומתרבה.

838

02:42:24,480 <-- 02:42:16,760
רוב הזמן מבטיחים לך בגדים וכו'.
מחכה בקוצר רוח לאותה מתנה שהבטיחו לך.

839

02:42:34,520 <-- 02:42:24,560
מברכים אותך הרבה, שתזכי לגדול וכו'.

840

02:42:40,520 <-- 02:42:34,600
כולנו, ילדי השכונה, התאספנו
מוקדם בבוקר.

841

02:42:46,480 <-- 02:42:40,600
במשך חודש "קואגמה" (חודש ה 13 האתיופי
שמונה רק בין 5 ל 8 ימים), כל בוקר טבלנו

842

02:42:49,200 <-- 02:42:46,560
במשך 5 ימים טבלנו בנהר.

843

02:42:59,200 <-- 02:42:49,280
אחרי 5 ימים חגגנו את ראש השנה האתיופי,
באותו יום עברנו בית בית לאחל שנה טובה,

844

02:43:06,200 <-- 02:42:59,280
ונתנו לכל אחד מהם פרח,
אחרי זה יש בונה וחגיגה עם הרבה אוכל.

845

02:43:10,680 <-- 02:43:06,280
כזכור לי זה היה יפה, כולנו חגגנו.

846

02:43:13,080 <-- 02:43:10,760
מה המתנה הכי יפה שקיבלת?

847

02:43:22,880 <-- 02:43:13,160
קיבלתי אוכל בו בזמן,
לרוב ריגשו אותו הדברים של אותו רגע.

848

02:43:27,560 <-- 02:43:22,960
מיד אומרים "שהחיינו והגענו לזמן הזה"
ונותנים לך לחם.

849

02:43:38,560 <-- 02:43:27,640
אלה הדברים שאני זוכרת,
בעיקר לחם ומזון מהיר.

850

02:43:50,400 <-- 02:43:38,640
לגדולים ממני הבטיחו להם בגדים
לשנה הבאה, אני שמעתי שאמרו להם.

851

02:43:54,400 <-- 02:43:50,480
באמת הם קיבלו?
-בעניין הזה לא זוכרת.

852

02:43:57,840 <-- 02:43:54,480
אבל נראה שאם הבטיחו אז הבטיחו,
מילה זו מילה!

853

02:44:06,480 <-- 02:43:57,920
הם הבטיחו ואמרו "הלוואי שנגיע
לשנה הבאה בשלום".

854

02:44:11,880 <-- 02:44:06,560
הם מבטיחים שיעשו עבורך משהו.

855

02:44:16,600 <-- 02:44:11,960

לדעתי נתנו לפי יכולתם,

את זה אני זוכרת.

856

02:44:26,760 <-- 02:44:16,680

לא הובטח לי, לכן גם לא קיבלתי משהו,
יתכן שאלה שהובטח להם כן קיבלו, או שלא!

857

02:44:33,800 <-- 02:44:26,840

אבל את מה שקיבלתי באותו הרגע
אני כן זוכרת, כמו לחם או מזון מהיר.

858

02:44:39,440 <-- 02:44:33,880

המבוגרים ברכו אותנו המון,

זה זכור לי ממש טוב.

859

02:44:44,640 <-- 02:44:39,520

החג הזה של יהודים או של נוצרים?

860

02:44:49,640 <-- 02:44:44,720

זה חגג כללי לכולם,

למעבר של השנה החדשה האזרחית.

861

02:44:56,640 <-- 02:44:49,720

כולם חגגו!

862

02:45:07,000 <-- 02:44:56,720

כפי מה שאני זוכרת, למשל חג פסח נחגג
גם אצלם חוץ כמה הבדלים,

863

02:45:17,600 <-- 02:45:07,080

אנחנו עברנו בי המשפחות ושרנו שירים
בתמורה לזה קיבלנו קמח להכנת לחם,

864

02:45:26,600 <-- 02:45:17,680

או שקיבלת לחם מוכן,

זה היה סוג של כיף לילדים.

865

02:45:38,600 <-- 02:45:26,680
ביום האחרון נתנו פתיתים, כל דבר שמבטיחים
לך חייבים לתת לך.

866

02:45:43,440 <-- 02:45:38,680
משום שזה סוג של משחק אז במידה ולא נתנו
לך יכולה להיכנס לבית ולקחת.

867

02:45:47,280 <-- 02:45:43,520
אני זוכרת שלקחנו מתוך הבית.

868

02:45:55,280 <-- 02:45:47,360
מה הכוונה להיכנס ו...? -את נכנסת לבית
ושרה להם (לשכנים), הם נהנים מזה.

869

02:46:03,760 <-- 02:45:55,360
איזה שיר? -שרים "הוי משה משו..."
ואז כולם עונים "משה משו..."

870

02:46:05,720 <-- 02:46:03,840
היה המשך לזה אבל אני לא זוכרת כעת.

871

02:46:12,240 <-- 02:46:05,800
את באמת לא זוכרת!?
-של משה משו היה ארוך,

872

02:46:18,240 <-- 02:46:12,320
"משה משו, משה משו..." זה מה שאני זוכרת,
מעבר לזה אינני זוכרת.

873

02:46:23,240 <-- 02:46:18,320
זה הפזמון שכולנו שרנו מבית לבית.

874

02:46:26,440 <-- 02:46:23,320

יש שיר שאת זוכרת
מהשירים של ראש השנה האתיופי?

875

02:46:29,760 <-- 02:46:26,520
של ראש השנה האתיופי, לא זוכרת שום שיר.

876

02:46:37,840 <-- 02:46:29,840
כלום? -כלום, אהה היה למשל "אנקוטטש",
אנקואן דהנה מטש... " וכך הלאה.

877

02:46:41,520 <-- 02:46:37,920
היה שיר, אבל אינני זוכרת.

878

02:46:48,520 <-- 02:46:41,600
בגלל שהלכנו כקבוצה גדולה השכנים שמעו
אותנו עוד מרחוק, והחלו להתארגן לבואנו.

879

02:46:53,880 <-- 02:46:48,600
כך היה אבל לגבי השיר מה שרים.

880

02:47:00,400 <-- 02:46:53,960
רק את פזמון השיר "אנקוטטש...","
כמובן את חייבת להקדים אותם בשיר הזה.

881

02:47:02,400 <-- 02:47:00,480
אם את שרה לפני שהמשפחה הספיקה
להגיד לפניך, אז מבטיחה לתת לך משהו.

882

02:47:03,920 <-- 02:47:02,480
כלומר?

883

02:47:10,040 <-- 02:47:04,000
את חייבת להקדים אותו בברכה "אנקוטטש"
לפני שהוא מספיק לאחל לך אנקוטטש.

884

02:47:14,960 <-- 02:47:10,120

זה משהו שגורם לך לסוג של התרגשות
כדי ללכת ולהקידם מישהו בברכה הזאת.

885

02:47:18,920 <-- 02:47:15,040
זה מה שעשינו ו...

886

02:47:25,200 <-- 02:47:19,000
הלכת גם לנוצרים?
-לא הלכנו.

887

02:47:30,080 <-- 02:47:25,280
גרנו בסביבה של יהודים,
לכן ביקרנו רק אצל משפחות יהודיות.

888

02:47:32,480 <-- 02:47:30,160
אם זה בפסח או בראש השנה.

889

02:47:41,880 <-- 02:47:32,560
אבל אם פגשנו אותם (נוצרים) בדרך,
כן איחלנו זה לזה שלום בידידות.

890

02:47:47,880 <-- 02:47:41,960
אבל ללכת לבית שלהם,
בגלל הדת לא כ"כ רצינו להיכנס אליהם.

891

02:47:49,320 <-- 02:47:47,960
לכן לא היה לנו קשר איתם.

892

02:47:54,240 <-- 02:47:49,400
מה את זוכרת בקשר לנוצרים,
היו יחסים טובים בינכם?

893

02:48:00,520 <-- 02:47:54,320
האם עשו לכם בעיות בגלל הדת?
כלומר בגלל שאתם יהודים?

894

02:48:08,920 <-- 02:48:00,600
מה שזכור לי זה שהייתה ידידות טובה
בינם לבין המשפחה שלי.

895

02:48:18,080 <-- 02:48:09,000
גרו קצת רחוק מאתנו, ביקרו אצלם
והשתתפו באירועים שלהם והם אצלנו.

896

02:48:25,760 <-- 02:48:18,160
כל אחד נתן כבוד לדתו של האחר,
אנחנו כיבדנו את שלהם והם את שלנו.

897

02:48:33,760 <-- 02:48:25,840
הייתה אהבה גדולה בינינו,
כל דת כיבדה זו את זו.

898

02:48:47,760 <-- 02:48:33,840
לא עשו לנו בעיות בגלל היותינו יהודים,
פלשים, לא זכורה בעיה כ"כ חמורה שאירעה.

899

02:49:03,520 <-- 02:48:47,840
בחתונה, כפי ששמעתי אפילו בחתונות
נתנו לנו בשר בנפרד, חיינו בכבוד הדדי.

900

02:49:13,520 <-- 02:49:03,600
אני זוכרת שלקראת עלייתנו לארץ ישראל,
כשמכרנו את רכושנו לאותם שותפי סוד,

901

02:49:20,520 <-- 02:49:13,600
שהבטיחו ללוות אותנו, לא כולם היו נאמנים,
או ידידים שלנו, היו רק מעט מהם.

902

02:49:31,520 <-- 02:49:20,600
אותם הידידים היו קרובי משפחה של אחרים,
כשניסו לעלות לארץ שדדו וניסו להרוג.

903

02:49:34,520 <-- 02:49:31,600

איך? תספרי על זה היטב.

904

02:49:50,520 <-- 02:49:34,600
אני עליתי לפני משפחתי, הצליחו להבריח
ולשלוח אותי לסבים שלי, דרך השוק.

905

02:50:01,520 <-- 02:49:50,600
לבדרך? -עד השוק עם אנשים, ומשם מישהו
מהדודים שלי, לקחו אותי.

906

02:50:03,360 <-- 02:50:01,600
איתם הלכתי להורים של אבא שלי.

907

02:50:09,360 <-- 02:50:03,440
סליחה רגע... זה היה שבוע
נחזור רגע אחורה, תסבירי איך התארגנתם?

908

02:50:13,240 <-- 02:50:09,440
תסבירי הכל בצורה מסודרת!

909

02:50:20,880 <-- 02:50:13,320
עוד בתחילה כשחשבנו לעלות לארץ ישראל,
התחלנו למכור את הרכוש בستر.

910

02:50:27,880 <-- 02:50:20,960
אם התאפשר לך את מוכרת את הבית
למישהו מרוחק כדי שהשכנים לא ידעו,

911

02:50:29,000 <-- 02:50:27,960
זה דברים שראיתי ושמעתי.

912

02:50:37,480 <-- 02:50:29,080
אפילו את הילדים מידרו מהסוד,
משום שילדים לא שומרים סודות!

913

02:50:45,800 <-- 02:50:37,560

אבל... ממה הפחד?!
-הפחד מהנוצרים, משום שלא רצו שנעזוב,

914

02:50:53,800 <-- 02:50:45,880
בגלל שהיהודים חששו שמא הנוצרים
יפגעו בהם או בילדים שלהם.

915

02:51:04,800 <-- 02:50:53,880
בגלל החשש מביזה, שוד,
היית חייבת לעשות הכל בחשאיות מלאה.

916

02:51:14,800 <-- 02:51:04,880
בגלל שהפירסום גרם רק נזק ליהודים,
כי באו לשדוד בלילה וכו'.

917

02:51:18,800 <-- 02:51:14,880
לכן מאותה סיבה סיפרנו רק לידידים
קרובים רגע לפני שעזבנו.

918

02:51:24,640 <-- 02:51:18,880
רק משום שלא רצינו לבגוד באימון הידידות
בינינו, ביקשנו מהם ללוות אותנו,

919

02:51:25,640 <-- 02:51:24,720
רק בשעת "הש" של היציאה.

920

02:51:31,480 <-- 02:51:25,720
אחרי שמכרנו את הרכוש לאט ובחשאיות,
היו מצבים שלא קיבלנו כסף בתמורה.

921

02:51:34,040 <-- 02:51:31,560
ברוב המקרים אפשר להגיד שהשארנו
את הכל מאחור כמו שהוא.

922

02:51:41,040 <-- 02:51:34,120
הודענו לאיש שקנה את הרכוש או הבית
שביום כזה וכזה אנו עוזבים,

923

02:51:45,680 <-- 02:51:41,120

מי שבא בא ומי שלא אז...
עשינו הכל בחשאיות ועזבנו בלילה.

924

02:51:53,840 <-- 02:51:45,760

ההתארגנות הייתה בשקט ולאט
כדי שאף אחד ירגיש שמתרחש משהו,

925

02:52:03,840 <-- 02:51:53,920

אפילו כדי לא לתת לאורחים הנוצרים תחושה
שאת עוזבת, כל הרהיטים נשארו במקומם.

926

02:52:13,640 <-- 02:52:03,920

זאת הסיבה שהודענו לקונים לבוא לקחת
את רכושם, באותו יום של העזיבה.

927

02:52:23,640 <-- 02:52:13,720

כשיצאנו לא עזבנו כולנו יחד,
אלא כל פעם חלק מהמשפחה עזבה בסתר

928

02:52:29,640 <-- 02:52:23,720

שתי משפחות שלחו חלק יחד
בפיצול כל פעם ילד או ילדה.

929

02:52:33,640 <-- 02:52:29,720

מאחור נשארו רק המבוגרים, ראש המשפחה.

930

02:52:37,440 <-- 02:52:33,720

הוציאו אותנו אחד אחד,
לא יצאנו כולנו בבת אחת כך סתם.

931

02:52:45,040 <-- 02:52:37,520

זאת הסיבה שאותי שלחו בהסוואה דרך
השוק ושם המתנתי אצל משפחה אחרת.

932

02:52:47,800 <-- 02:52:45,120
כלומר עד שמשפחתי עזבה אחרי.

933

02:52:58,800 <-- 02:52:47,880
אז עלו עליהם, כפי שאימי סיפרה לי,
הנוצרים סיפרו שקנו אצל היהודים רהיטים,

934

02:53:11,120 <-- 02:52:58,880
השמועה התפשטה מפה לאוזן.
לכן התחילו לבזוז ולשדוד את רכושנו,

935

02:53:21,120 <-- 02:53:11,200
זה כרוך בסיכון חיים, אצלנו ערך חיי אדם
היה ערך חשוב לכן ויתרנו וברחנו.

936

02:53:34,320 <-- 02:53:21,200
מי נשאר? -באו אליהם? לא הבנתי.
-משפחה של אימי ביקשו מקלט אצל ידידים,

937

02:53:43,520 <-- 02:53:34,400
אצל ידיד נוצרי, כלומר בכפר אחר, מרוחק.
בערך מרחק של שעה, שעתיים הליכה.

938

02:53:54,520 <-- 02:53:43,600
חלק מהמשפחות ביקשו מקלט בכפר ההוא,
גם אצל השכן של הידיד הייתה עוד משפחה,

939

02:53:56,520 <-- 02:53:54,600
כלומר היו שתי משפחות שהסכימו לקלוט.

940

02:54:05,920 <-- 02:53:56,600
המשפחה שאירחה רצתה מאוד לשדוד,
אבל היו בדילמה קשה,

941

02:54:09,240 <-- 02:54:06,000
הם אמרו לעצמם, "סמכו עלינו
ובאו להסתתר אצלנו"

942

02:54:13,280 <-- 02:54:09,320
לכן חיפשו טריק אחר, הם הלשינו על
המשפחה כדי שמישהו אחר יבוא וישדוד.

943

02:54:18,400 <-- 02:54:13,360
לקחו מהם את המעט שהיה להם, כסף ורכוש.

944

02:54:20,000 <-- 02:54:18,480
שמענו שעשו להם את זה.

945

02:54:32,160 <-- 02:54:20,080
איפה שדדו אתכם? עוד כשהייתם שם?
-אחרי שעזבו את הכפר והתנחלו אצל מישהו.

946

02:54:38,440 <-- 02:54:32,240
היו גם חלק שנשארו מאחור
קצת רחוק מאיפה שגרנו,

947

02:54:47,440 <-- 02:54:38,520
את אלה שנשארו הזהירו אותם ממקרים כאלה,
כי הייתה העברת הודעות.

948

02:54:57,440 <-- 02:54:47,520
השודדים ארבו ושדדו גם את המשפחות
שהגיעו מאוחר יותר עם רכושם.

949

02:55:02,640 <-- 02:54:57,520
הרכוש שהיה אמור להגיע לא הגיע ליעדו,
כלומר נלקח בכוח בדרך.

950

02:55:05,840 <-- 02:55:02,720
ככל הנראה מי שעמד מאחורי כזה מעשה,
זה האיש שאירח אותך.

951

02:55:13,560 <-- 02:55:05,920

אותו הידיד שסמכת עליו וסיפרת לו הכל,
אחרי מקרים כאלה, העיקר להגיע בשלום!

952

02:55:20,800 <-- 02:55:13,640

אני זוכרת מקרה כזה שסיפרו לי,
אומנם לא ראיתי כי לא נוכחתי שם.

953

02:55:26,800 <-- 02:55:20,880

סבתי לא שכחה את המקרה הזה עד שנפטרה,
היא כ"כ האמינה להם וסמכה עליהם,

954

02:55:35,680 <-- 02:55:26,880

לקחו לה הרבה דברים יקרי ערך ועתיקים,
זה מה שהפריע יותר מהכסף שנשדדה.

955

02:55:40,680 <-- 02:55:35,760

רהיטים יקרי ערך ועתיקים
שמחירם לא יסולא בפז.

956

02:55:41,680 <-- 02:55:40,760

זה מקרה שאני זוכרת.

957

02:55:52,680 <-- 02:55:41,760

מילא אנשים אחרים אבל כשאנשים שסמכת
והאמנת להם עשו לך זה ממש מפריע.

958

02:55:56,320 <-- 02:55:52,760

משום שגנב רגיל גם כך זה תפקידו
לקחת ממך את רכושך, כך את מתנחמת,

959

02:56:02,320 <-- 02:55:56,400

אבל איש שסמכת וביקשת ממנו ללוותך,
שיתפת אותו בסודי סודות,

960

02:56:03,840 <-- 02:56:02,400

הוא הסכים לעזור לך, אח"כ הפקדת אצלו
את הרכוש, ופתאום בוגד בך זה ממש פוגע!

961

02:56:09,360 <-- 02:56:03,920

אחרי שעלינו לארץ נתקלנו באנשים
שנפרדו בשלום בלי בעיות,

962

02:56:13,400 <-- 02:56:09,440

אפילו יש משפחות כאן ששולחות דולרים
כהבעת תודה, מברכות אותם בחגים וכו'.

963

02:56:21,400 <-- 02:56:13,480

אפילו כשמעו שמישהו נפטר
הלכו לנחם אותם באתיופיה,

964

02:56:32,160 <-- 02:56:21,480

אותן המשפחות לא הרגישו שום תחושת
הזדהות, לשלוח כסף או להתעניין לשלומם.

965

02:56:35,800 <-- 02:56:32,240

עדיין את זה אני זוכרת.

966

02:56:45,720 <-- 02:56:38,800

השוד היה רק לקחת מהם את הרכוש
ולא עכבו אותם מלפנים.

967

02:56:47,800 <-- 02:56:45,800

לא קרה מקרה כזה,

968

02:57:00,600 <-- 02:56:47,880

אח"כ כשביררו אצל המשפחות המארחות
לגבי השוד, לא סיפקו תשובה משביעת רצון,

969

02:57:02,520 <-- 02:57:00,680

זה כבר נהיה ברור שהם עמדו מאחורי השוד.

970

02:57:04,000 <-- 02:57:02,600

אמר "העיקר שנגיע בשלום",

971

02:57:10,000 <-- 02:57:04,080
דוד שלי עסק בנפחות, ייצור כלי ברזל,
זה היה מקצוע נחוץ ונדיר שם.

972

02:57:15,680 <-- 02:57:10,080
לא כולם ידעו לעבוד בזה,
כמו כלי ברזל הכוונה כלי חקלאות,

973

02:57:30,280 <-- 02:57:15,760
מחרשה, גרזן, מגל וכו'. זה היה המקצוע
של דוד שלי והמשפחה של אימי בכלל.

974

02:57:36,000 <-- 02:57:30,360
יכול להיות בגלל זה רצו לחטוף
ולהשאיר אותו שם.

975

02:57:41,640 <-- 02:57:36,080
בסופו של דבר רצונה של סבתי היה העיקר
שילדיה יצאו מזה בשלום, לא חשוב הרכוש!

976

02:57:45,680 <-- 02:57:41,720
הגענו בשלום לעיר גונדר.

977

02:57:50,000 <-- 02:57:45,760
איך רצו להסתיר ולהשאיר אותו?
-שם בכפר, בגלל ש...לארץ...

978

02:57:54,000 <-- 02:57:50,080
מה? - מה כוונה כשאת אומרת "להסתיר"?
- חוטפים ומשאירים אותו,

979

02:58:01,000 <-- 02:57:54,080
יעשו שלא תצאי משם,
סוגרים אותך שם כמו בכלא, לעבוד בכפר.

980

02:58:10,520 <-- 02:58:01,080
מעבידים אותך עם שמירה קפדנית כל הזמן,
זה מה שהיה הכי מפחיד.

981

02:58:15,400 <-- 02:58:10,600
לכן המשפחה שלי החליטה להעביר את זה בשקט
לא משנה מה נגנב, העיקר שלום לחיי האדם.

982

02:58:18,680 <-- 02:58:15,480
"העיקר שאנשים בעיקר הילדים
לא יקרה להם משהו".

983

02:58:24,600 <-- 02:58:18,760
ברוך ה', עלינו דרך אדיס אבבה,
אחרי שהות קצרה בגונדר.

984

02:58:27,320 <-- 02:58:24,680
מגונדר עברנו לאדיס אבבה,
ומאדיס אבבה עלינו לכאן.

985

02:58:35,440 <-- 02:58:27,400
חוץ מזה לא קראו לכם בשמות גנאי
כמו "בודה" (שליחי שטן) וכו'?

986

02:58:42,240 <-- 02:58:35,520
כן, כינו אותנו בשמות כמו "בודה",
פלשה (עם פזור), הכרנו את זה היטב!

987

02:58:46,520 <-- 02:58:42,320
אבל ידענו שאנחנו לא כאלה (בודה, פלשה).

988

02:58:54,440 <-- 02:58:46,600
משום שזה היה בגלל הדת, מאחר ואת מודעת
מה המניע שלהם אז לא איכפת לך מזה.

989

02:58:57,800 <-- 02:58:54,520
בגלל שהבנו שהבעיה היא היותנו

שונים בגלל הדת.

990

02:59:11,360 <-- 02:58:57,880
אני זוכרת מקרה שאירע לשכנה שלנו שחלתה,
היא העלילה שיהודים עשו עליה עין הרע.

991

02:59:17,360 <-- 02:59:11,440
במצב כזה אותו יהודי שהעלילו עליו חייב
לבוא עד לחולה ולרפא את החולה, לכאורה,

992

02:59:21,560 <-- 02:59:17,440
ע"י יריקה לעבר החולה,
כך הם האמינו שהחולה יוכל להחלים.

993

02:59:33,000 <-- 02:59:21,640
אני זוכרת שבעקבות המקרה הזה
היה פחד בסביבה שגרנו.

994

02:59:40,000 <-- 02:59:33,080
על מי היא אמרה שאכל אותה?
-שכנה אחת, נוצריה.

995

02:59:44,000 <-- 02:59:40,080
היא חלתה כששאלו אותה מה קרה לה, היא
אמרה שיהודי (קאילא) עשה עליה עין הרע.

996

02:59:48,000 <-- 02:59:44,080
איזו מהן? מי זאת?
לא זוכרת על מי מהן.

997

02:59:54,200 <-- 02:59:48,080
היא העלילה על מישהי שגרה בשכונה שלנו,
ודרשו ממנה שתבוא "לרפא" את החולה.

998

03:00:00,960 <-- 02:59:54,280
היה ריב, בגלל שהמשפחה של היהודיה
לא רצו להתבזות.

999

03:00:05,000 <-- 03:00:01,040

דיברו על זה בפרהסיה שיהודיה
עשתה עליה עין הרע.

1000

03:00:15,080 <-- 03:00:05,080

היהודיה הייתה מוכרת כלי חרסינה,
והנוצריה קנתה ממנה, אבל יודעת מי מהן,

1001

03:00:18,200 <-- 03:00:15,160

אני רק יודעת שאמרו על אחת הנשים
כי היו הרבה.

1002

03:00:21,880 <-- 03:00:18,280

העלילה הזאת "בודה" (שטן), "קאילא"
או כינוי גנאי אחר.

1003

03:00:33,160 <-- 03:00:21,960

אז מה עשו?
-כל הזמן פחדתי ללכת לשם בגלל עלילת דם.

1004

03:00:39,800 <-- 03:00:33,240

למרות שהייתי ילדה קטנה
אבל נחשפתי לדברים הנוראים הללו.

1005

03:00:45,120 <-- 03:00:39,880

מה נסגר בסופו של דבר?

1006

03:00:51,720 <-- 03:00:45,200

אני...היה סכסוך,
אני גם יודעת שהיהודיה לא הלכה אליהם.

1007

03:00:56,720 <-- 03:00:51,800

משום שזה דבר נפוץ,
הם רגילים להעליל עלינו.

1008

03:01:04,720 <-- 03:00:56,800
אמנם עכשיו העזו להצביע על מישהי ספציפית
ולהעליל בפרהסיה, ודרשו "לרפא".

1009

03:01:08,720 <-- 03:01:04,800
אבל העלילה תמיד הייתה קיימת.

1010

03:01:15,920 <-- 03:01:08,800
אפילו בסתם ריב תמיד דאגו להשחיל לנו
את הכינוי גנאי האלה, פלשה, בודה.

1011

03:01:25,440 <-- 03:01:16,000
טוב, היה לך כלב?
-כלב? כן היה לי כלב וחתול.

1012

03:01:41,040 <-- 03:01:25,520
לסבתי היו לה כלבים ששמרו על המתחם,
כלב לבית שלא נושך, רגיל לאנשים.

1013

03:01:52,720 <-- 03:01:41,120
אבל כלבי שמירה בשער לא מאפשרים למישהו
זר להיכנס אלא רק צעקו מבחוץ שהם שם.

1014

03:01:55,040 <-- 03:01:52,800
הכלב קשור לרצועה אבל עלול לנשוך.

1015

03:02:10,240 <-- 03:01:55,120
הכלבה המליטה הרבה... שכחתי איך אומרים?
-גורים? -גורים,

1016

03:02:17,640 <-- 03:02:10,320
המליטה הרבה גורים עד שמתה,
לכן נתנו לי גור אחד.

1017

03:02:27,680 <-- 03:02:17,720
שמת אתו ליד הבית (וטיפלתי בו טוב),
כשקיבלתי חלב שתינו שווה בשווה,

1018

03:02:37,360 <-- 03:02:27,760
מאוד אהבתי אותו, גם את החתול,
זה היה לקראת עלייתנו לארץ,

1019

03:02:40,520 <-- 03:02:37,440
בערך בגיל 10 ומשהו.

1020

03:02:48,920 <-- 03:02:40,600
את הכלב ההוא מאוד אהבתי,
הכלב היה נמוך וחמוד וכיף להסתובב איתו.

1021

03:02:53,000 <-- 03:02:49,000
הוא נראה כמו כלב שגדל בתוך הבית,
כי היה אסור להכניס לבית כלב

1022

03:02:55,760 <-- 03:02:53,080
אלא בנינו לו מלונה בחוץ.

1023

03:03:07,360 <-- 03:02:55,840
כשהתחלנו את הדרך לארץ הכלב בא אחרי,
עקב אחרי חצי דרך והמשיך לנבוח ונשאר שם.

1024

03:03:15,360 <-- 03:03:07,440
כשהתחלנו את המסע לא יצאתי איתם,
את הסיפור הזה המשפחה סיפרה לי.

1025

03:03:17,360 <-- 03:03:15,440
כשמעתי על זה, זה גרם לי לבכות.

1026

03:03:22,720 <-- 03:03:17,440
כשסיפרו שהגיע עד מקום מסוים
נשאר שם עם נביחות ויללות.

1027

03:03:28,800 <-- 03:03:22,800
עד לאיפה הוא הגיע?

-למקום גבעי, הר.

1028

03:03:44,480 <-- 03:03:28,880
התרחק מהבית, עבר את השכונה של הנוצרים,
כנראה התעייף בעלייה ולא המשיך עוד.

1029

03:03:47,080 <-- 03:03:44,560
הלך אחריהם הרבה,

1030

03:03:55,320 <-- 03:03:47,160
בדרך כלל כשמצווים על כלב לחזור אז מיד
מציית, אחרי מרחק מסוים שוב עוקב אחריך

1031

03:03:57,880 <-- 03:03:55,400
שוב כשאת מסתובבת
ופוקדת עליו לחזור אז הוא חוזר.

1032

03:04:03,000 <-- 03:03:57,960
סיפרו לי איך שהכלב נשאר מאחורה.

1033

03:04:09,480 <-- 03:04:03,080
מתי שעזבת?
-לא חשבתי שאני עוזבת לתמיד!

1034

03:04:12,280 <-- 03:04:09,560
כי לא אמרו, לא ידעתי,

1035

03:04:16,280 <-- 03:04:12,360
חשבתי שזה כמו בפעמים הקודמות ללכת לשוק.

1036

03:04:18,800 <-- 03:04:16,360
אמרו שאני הולכת לסבים שלי,
לא אמרו לאן מעבר לזה.

1037

03:04:25,800 <-- 03:04:18,880
הלכתי לשוק ומשם דודים שלי

לקחו אותי לסבים שלי.

1038

03:04:35,320 <-- 03:04:25,880
כעבור שבוע שמעתי שעזבו את הכפר!
ואין נפש חיה בשכונה.

1039

03:04:42,440 <-- 03:04:35,400
אבא שלי ליווה את האחרונים לגונדר
וחזר לקחת אותנו.

1040

03:04:47,360 <-- 03:04:42,520
גם בכפר של הסבים שלי התארגנו למסע,

1041

03:04:51,480 <-- 03:04:47,440
חלקם כבר החלו את המסע
וחלקם בשלבים של מכירת הרכוש.

1042

03:05:02,000 <-- 03:04:51,560
אימי הייתה מוכרת כלי חרסינה,
לכן היו לה הרבה ידידים נוצרים.

1043

03:05:08,160 <-- 03:05:02,080
בגלל זה אט אט.. -מה היא עשתה?
-כלי חרסינה, עסקה בקדרות למחייתה.

1044

03:05:17,040 <-- 03:05:08,240
משום שהיא (סבתא) מאוד מוכרת באזור,
לכן עזבו את הכפר בשקט ולאט.

1045

03:05:24,640 <-- 03:05:17,120
עם הזמן מכרו את הרהיטים שלהם
עד שהגיע תורם לזוז.

1046

03:05:31,880 <-- 03:05:24,720
אני זוכרת כשייצרה עדיין כלי חרסינה,
לא גרמה שיחשדו,

1047

03:05:37,480 <-- 03:05:31,960
הידידים שלה שאלו אותה "אמא בתהה,
את לא עוזבת הרי כל הפלשים עוזבים?!"

1048

03:05:44,040 <-- 03:05:37,560
אני זוכרת שהיא שידרה עסקים כרגיל,
מה שכן מכרה את כל הרהיטים בחשאי.

1049

03:05:52,040 <-- 03:05:44,120
מכרה את המוסב (סלסלת קש עגולה וגדולה)
של האנג'רה בעצם זה הדבר האחרון שמוכרים,

1050

03:05:57,040 <-- 03:05:52,120
אחדים ידעו על כך,
לכן באו ונתנו לה את הכסף.

1051

03:05:59,640 <-- 03:05:57,120
אבל אלה שלא ידעו תמיד טענו,
"אבל הגברת עדיין מייצרת כלי חרסינה"

1052

03:06:01,000 <-- 03:05:59,720
סבתי עשתה את זה בכוונה כדי להטעות,

1053

03:06:06,440 <-- 03:06:01,080
כדי להראות הזדהות מלאה
כאילו היא חלק מהם וכו'.

1054

03:06:10,920 <-- 03:06:06,520
אבל תמיד הסתקרנו לדעת "אמא בתהה,
את לא הולכת עם משפחתך לארץ ישראל?!"

1055

03:06:16,360 <-- 03:06:11,000
יום אחד בלי למשוך תשומת לב
ברחנו לגונדר.

1056

03:06:22,240 <-- 03:06:16,440

כשהבנת מה הרגשת? את זוכרת?

1057

03:06:28,080 <-- 03:06:22,320

כשעזבת את הבית פתאום.

סוג של הלם, את לא יודעת לאן את הולכת.

1058

03:06:37,440 <-- 03:06:30,200

מדובר בילדה קטנה, שאלתי את עצמי

"מה? אני לא חוזרת למקום הזה שוב?!"

1059

03:06:43,640 <-- 03:06:37,520

אני תמיד נזכרת במקום שלי,

נזכרת במשחקים, נזכרת באנשים,

1060

03:06:48,960 <-- 03:06:43,720

נזכרת בילדים ששיחקתי איתם,

השכנים, טקס בונה, נזכרת בהכל.

1061

03:06:54,200 <-- 03:06:49,040

כי לא נפרדתי כמו שצריך,

כי לא סיפרו, רק הלכתי לשוק ו...

1062

03:06:57,480 <-- 03:06:54,280

לכן רוב הזמן זה לא יוצא מהראש.

1063

03:07:01,280 <-- 03:06:57,560

מה עם הכלבים?

-הכלב תמיד...

1064

03:07:07,600 <-- 03:07:01,360

לא...?

-הכלב ושאר הדברים היו בתוך הראש שלי.

1065

03:07:16,600 <-- 03:07:07,680

צורת הבית, איך היה נראה הכלב

איפה ישן כשהוא רעב, הכל!

1066

03:07:19,600 <-- 03:07:16,680

כל צורת החיים שלנו וכו'.

1067

03:07:26,000 <-- 03:07:19,680

תתארי לך איך החיים אחרי שהיית רגילה
לכפר פתאום שמים בעיר,

1068

03:07:33,760 <-- 03:07:26,080

פתאום למקום שאיני מכיר, תאורה (חשמל).

1069

03:07:37,640 <-- 03:07:33,840

בעיר כל דבר את צריכה לקנות,
אחרת הבית ריק.

1070

03:07:46,280 <-- 03:07:37,720

כשגרנו בכפר, אם היינו צריכים להכין אוכל
לקחנו ממגורה, כל סוגי התבואה,

1071

03:07:51,440 <-- 03:07:46,360

טחנו והכנו מה שרצינו לאכול,
לעומת זאת בעיר אין משהו!

1072

03:07:55,880 <-- 03:07:51,520

הכל קנינו, האנשים לועגים לך,

1073

03:08:01,320 <-- 03:07:55,960

במיוחד אם את כפרית ולא יודעת
לדבר בסגנון שלהם.

1074

03:08:02,640 <-- 03:08:01,400

היו הבדלים רבים,

1075

03:08:05,800 <-- 03:08:02,720

בלי הכנה מראש פתאום ניתקו אותך מהכל!

1076

03:08:14,640 <-- 03:08:05,880
עזבת את המקום שאהבת והיית מאושרת בו.
מעל חודש גרנו בדירה קטנה בעיר גונדר!

1077

03:08:20,520 <-- 03:08:14,720
כל בוקר בדקנו אם יש אוטובוס לאדיס אבבה.

1078

03:08:24,880 <-- 03:08:20,600
ברגע שעלו עלינו סגרו לנו את הדרך.

1079

03:08:28,880 <-- 03:08:24,960
בגלל זה את התקופה ההיא שחיינו שם
היה נראה לי נצח!

1080

03:08:37,240 <-- 03:08:28,960
בעיר גונדר הכל היה שונה מכל הבחינות
האוכל, האנשים,

1081

03:08:40,640 <-- 03:08:37,320
החיים היו ממש קשים בעיר,
אפילו השירותים, עדיף בכפר.

1082

03:08:46,640 <-- 03:08:40,720
בכפר את יכולה להתפנות איפה שבא לך
זה שטח פתוח, הכל נקי.

1083

03:08:53,600 <-- 03:08:46,720
כי אין צפיפות, למשל בגונדר כל הצרכים
נעשים במקום אחד,

1084

03:09:01,160 <-- 03:08:53,680
הבתים כאלה קטנים כל אחד מוגבל בחצר אחת,
כל זה היה ממש מגעיל למרות שזו עיר.

1085

03:09:05,480 <-- 03:09:01,240
לכן אין כמו כפר!

1086

03:09:10,480 <-- 03:09:05,560
איך יתכן שאת עוזבת את המקום שלך?!
אנשים לא הסבירו לך.

1087

03:09:15,080 <-- 03:09:10,560
רוב הפעמים אמרו "ירוסלם"(ירושלים)
לא ארץ ישראל אלא ירוסלם, ירוסלם,

1088

03:09:17,080 <-- 03:09:15,160
אומרים לך "אנחנו הולכים לירוסלם".

1089

03:09:25,880 <-- 03:09:17,160
נמאס לך כבר לשמוע את המילה "ירוסלם"
משום שהדרך לא הייתה ברורה,

1090

03:09:28,840 <-- 03:09:25,960
אמרו רק שהדרך סגורה וזהו.

1091

03:09:31,560 <-- 03:09:28,920
תמיד אמרו "הסיבה שאנו לא מתקדמים
זה בגלל שהדרך חסומה!"

1092

03:09:35,840 <-- 03:09:31,640
לא חיינו חיים בגונדר.
משם עברנו לאדיס אבבה.

1093

03:09:39,320 <-- 03:09:35,920
גם באדיס אבבה המתנו המון
כדי לעלות לכאן.

1094

03:09:45,040 <-- 03:09:39,400
לאט לאט, התרגלנו להכל,
עד שעלינו לארץ ישראל.